

Cahier 2010-10

Delictkenmerken van de PIJ-populatie 1996-2005

Ontwikkeling en vergelijking met jongeren met jeugddetentie, voorlopige hechtenis
en OTS

G. Weijters

Cahier

De reeks Cahier omvat de rapporten van onderzoek dat door en in opdracht van het WODC is verricht.

Opname in de reeks betekent niet dat de inhoud van de rapporten het standpunt van de Minister van Justitie weergeeft.

Bestelgegevens

Exemplaren van deze publicatie kunnen schriftelijk worden besteld bij

Bibliotheek WODC, kamer TN-3A03
Postbus 20301, 2500 EH Den Haag
Fax: (070) 370 45 07
E-mail: wodc@minjus.nl

Cahiers worden in beperkte mate gratis verspreid zolang de voorraad strekt.
Alle nadere informatie over WODC-publicaties is te vinden op Justweb en op www.wodc.nl

Inhoud

Afkortingen — 5

Samenvatting — 7

1 Inleiding — 9

- 1.1 Achtergrond — 9
- 1.2 Eerder onderzoek — 10
 - 1.2.1 Kenmerken PIJ-ers — 10
 - 1.2.2 Vergelijking PIJ-ers met andere jongeren in de JJI — 11
 - 1.2.3 Trends in kenmerken van PIJ-ers — 12
- 1.3 Onderzoeksvragen — 12

2 Methode — 15

- 2.1 Onderzoeksgroep en gebruikte data — 15
- 2.2 Operationalisering van de kenmerken van de jongeren — 16
- 2.3 Analyse van de resultaten — 16

3 Resultaten — 19

- 3.1 Kenmerken van PIJ-ers en andere jongeren binnen de JJI — 19
 - 3.1.1 Achtergrondkenmerken — 19
 - 3.1.2 Ernst en type van het gepleegde delict — 21
 - 3.1.3 Aantal eerdere strafzaken — 21
- 3.2 Trends in de kenmerken van PIJ-ers (vergeleken) — 26
 - 3.2.1 Achtergrondkenmerken — 26
 - 3.2.2 Ernst en type van het gepleegde delict — 28
 - 3.2.3 Kenmerken van de delictgeschiedenis — 29

4 Conclusie en discussie — 33

- 4.1 Doelstelling onderzoek — 33
- 4.2 Belangrijkste bevindingen — 33
 - 4.2.1 Aachtergronden van de PIJ-ers en de verschillen met andere jongeren in de JJI — 33
 - 4.2.2 Trends in de kenmerken van de PIJ-ers — 35
- 4.3 Tot slot — 35

Summary — 37

Literatuur — 39

Bijlagen

- 1 Indeling ernst en type delict — 41
- 2 Trends kenmerken PIJ-ers — 43
- 3 Trends kenmerken voorlopig gehechten — 45
- 4 Trends kenmerken jeugddetentie — 47
- 5 Trends kenmerken OTS-ers — 49

Afkortingen

CBS	Centraal Bureau voor de Statistiek
FPJ	Forensisch Profiel Justitiële Jeugd
JDS	Justitiële Documentatiesysteem
JJI	Justitiële Jeugdinrichting
JustID	Justitiële Informatiedienst
OBJD	Onderzoek- en Beleidsdatabase Justitiële Documentatie
OTS	Ondertoezichtstelling
PIBB	Plaatsing in Inrichting voor Buitengewone Behandeling
PIJ	Plaatsing in Inrichting voor Jeugdigen
TBR	Terbeschikkingstelling van de Regering
WJz	Wet op de Jeugdzorg

Samenvatting

De PIJ-maatregel (Plaatsing in Inrichting voor Jeugdigen) is de zwaarste sanctie die via het jeugdstrafrecht opgelegd kan worden. Deze maatregel kan opgelegd worden als een jongere een zeer ernstig delict heeft gepleegd. Verder moet er sprake zijn van een ontwikkelingsstoornis of psychische aandoening. Bij een PIJ-maatregel wordt de jongere minimaal twee jaar behandeld in een justitiële jeugd-inrichting. Daarna wordt bekeken of het nodig is de maatregel te verlengen. Dit kan tot maximaal vier of zes jaar.

In dit onderzoek zijn de kenmerken onderzocht van jongeren die in de periode 1995-2005 een PIJ-maatregel opgelegd hebben gekregen. Er is gekeken naar sociaaldemografische kenmerken, kenmerken van het delict waarvoor de jongere veroordeeld is en kenmerken van de strafrechtelijke geschiedenis. De kenmerken van PIJ-ers zijn vergeleken met de kenmerken van jongeren die in dezelfde periode op een andere titel in een justitiële jeugdinstelling (JJI) verbleven. Het gaat om jongeren met jeugddetentie, jongeren in voorlopige hechtenis en jongeren die onder toezicht zijn gesteld (OTS-ers). Verder is in dit onderzoek gekeken op welke wijze de onderzochte kenmerken zich hebben ontwikkeld in de periode 1995-2005. Voor dit onderzoek is gebruik gemaakt van gegevens uit de OBJD: de geanonimiseerde versie van het Justitieel Documentatiesysteem (JDS).

Belangrijkste resultaten

- Het overgrote deel (93,5%) van de jongeren met een PIJ-maatregel zijn jongens. Het aandeel meisjes binnen de PIJ-groep ligt beduidend lager dan het aandeel meisjes binnen de OTS-groep. In vergelijking met jongeren in jeugddetentie en voorlopig gehechte jongeren bestaan er geen verschillen naar geslacht.
- Jongeren met een PIJ-maatregel zijn vaker van Nederlandse komaf en minder vaak van Marokkaanse komaf vergeleken met jongeren met jeugddetentie of voorlopige hechtenis. Vergeleken met OTS-ers blijken PIJ-ers juist minder vaak van Nederlandse komaf.
- Vergeleken met jongeren met jeugddetentie of voorlopige hechtenis zijn jongeren die een PIJ-maatregel opgelegd hebben gekregen jonger.
- De ernst van het delict waarvoor de PIJ-maatregel is opgelegd, is zwaarder dan de ernst van delicten waarvoor jeugddetentie of voorlopige hechtenis is opgelegd. De PIJ-maatregel wordt relatief vaker dan jeugddetentie of voorlopige hechtenis opgelegd vanwege een zeden- of levensdelict.
- PIJ-ers hebben gemiddeld minder eerdere strafzaken dan jongeren met jeugddetentie. Vergelijken we echter het type delict waarvoor de PIJ-maatregel is opgelegd tussen PIJ-ers met en zonder eerdere strafzaken, dan valt op dat de PIJ-ers zonder eerdere strafzaken een beduidend ernstiger delict hebben gepleegd waarvoor de PIJ-maatregel is opgelegd dan PIJ-ers met eerdere strafzaken. PIJ-ers hebben wel meer eerdere zeer ernstige strafzaken, i.e. strafzaken voor delicten waarvoor tenminste acht jaar detentie opgelegd kan worden, dan jongeren met jeugddetentie. PIJ-ers hebben dus een kleiner aantal eerdere veroordelingen dan jongeren met jeugddetentie, maar de delicten waarvoor ze veroordeeld zijn, zijn ernstiger.
- PIJ-jongens hebben gemiddeld minder eerdere strafzaken dan OTS-jongens, PIJ-meisjes hebben gemiddeld minder eerdere strafzaken dan OTS-meisjes. Wat het aantal eerdere zeer ernstige zaken betreft hebben PIJ-jongens en PIJ-meisjes een uitgebreidere delictgeschiedenis dan OTS-jongens en OTS-meisjes.

- Over de onderzochte periode (1995-2005) zijn geen duidelijk dalende of stijgende trends in de onderzochte kenmerken waar te nemen.

Conclusies

Op basis van de gevonden resultaten is de PIJ-populatie grofweg in te delen in twee groepen: een groep jongeren zonder justitieverleden die een (zeer) ernstig delict hebben gepleegd en een groep jongeren die vaker met justitie in aanraking zijn gekomen. Vergeleken met jongeren met jeugddetentie en voorlopig gehechte jongeren blijken jongeren aan wie een PIJ-maatregel is opgelegd vooral op het gebied van delicternst af te wijken. Verder is net als in eerder onderzoek gevonden dat PIJ-ers qua delictgeschiedenis nauwelijks afwijken van OTS-ers. Alleen wat het aantal eerdere zeer ernstige zaken betreft laten PIJ-ers een negatiever beeld zien dan OTS-ers. Wat de verandering over de onderzochte periode betreft, blijft de ernst van de delicten waarvoor PIJ-jongeren zijn veroordeeld redelijk constant in de periode 1996-2005. Er zijn geen aanwijzingen gevonden dat de PIJ-populatie gekenmerkt wordt door een toenemende ernst of frequentie van gepleegde delicten.

1 Inleiding

1.1 Achtergrond

In 1995 is in Nederland het jeugdstrafrecht herzien. Eén van de wijzigingen in het jeugdstrafrecht was dat de strafrechtelijke maatregel OTS (ondertoezichtstelling) is afgeschaft en dat de strafrechtelijke maatregelen jeugd-TBR (terbeschikkingstelling van de regering) en PIBB (plaatsing in inrichting voor buitengewone behandeling) zijn vervangen door de PIJ-maatregel (plaatsing in inrichting voor jeugdigen) (Kruissink & Verwers, 2001). De PIJ-maatregel richt zich op de heropvoeding en behandeling van de jeugdige. De PIJ-maatregel kan pas opgelegd worden als aan drie criteria is voldaan (zie artikel 77s Wetboek van Strafrecht). Ten eerste dient het om een misdrijf te gaan waarvoor voorlopige hechtenis is toegestaan. Daarnaast moet de veiligheid van anderen of de algemene veiligheid van personen en/of goederen het opleggen van de maatregel vereisen. Ten slotte moet de maatregel in het belang zijn van een zo gunstig mogelijke ontwikkeling van de jeugdige. Mocht een rechter de PIJ-maatregel op willen leggen, dan dient hij in ieder geval te beschikken over het advies van ten minste twee gedragskundigen van verschillende disciplines. De PIJ-maatregel wordt in eerste instantie opgelegd voor de duur van twee jaar. Indien er sprake is van een misdrijf dat gericht is tegen of gevaar veroorzaakt voor de onaantastbaarheid van het lichaam van één of meer personen kan de maatregel verlengd worden met twee jaar. Verlenging tot zes jaar is mogelijk wanneer er ten tijde van het plegen van het delict sprake was van een gebrekkige ontwikkeling of een ziekelijke stoornis van de geestvermogens (zie artikel 77t, lid 2, Wetboek van Strafrecht).

In 2006 verscheen de zogenaamde PIJ-brief (TK 2005/2006, 24 587 en 28 741, nr. 183) naar aanleiding van een rondetafelgesprek van de vaste kamercommissie Justitie met deskundigen over de uitvoering van de PIJ-maatregel. In deze brief aan de Tweede Kamer gaf de toenmalige Minister van Justitie een aantal knelpunten aan in de uitvoering van de PIJ-maatregel en de reeds genomen acties om deze knelpunten op te lossen. Eén van de verbeterpunten is gericht op de verbetering van de behandeling van de jeugdigen in de justitiële jeugdinrichting (JJI), aangezien de recidive van deze groep erg hoog is (Wartna et al., 2008). Om te komen tot effectieve interventies voor jongeren die een PIJ-maatregel opgelegd hebben gekregen, is het van belang inzicht te hebben in de kenmerken en achtergronden van deze jongeren en de verschillen die er zijn met jongeren die op basis van andere strafrechtelijke titels in een JJI terecht komen.

In dit onderzoek worden kenmerken bestudeerd van ongeveer 1.200 jongeren die de PIJ-maatregel opgelegd hebben gekregen sinds de instelling van deze maatregel. Hierbij wordt gekeken naar de sociaaldemografische kenmerken van de jongeren, naar de kenmerken van het delict waarvoor de PIJ-maatregel is opgelegd en naar de strafrechtelijke geschiedenis van de jongeren. Deze gegevens ontleen we aan de OBDJ, de geanonimiseerde versie van het JDS (het Justitieel Documentatie Systeem). Daar waar mogelijk zal in dit onderzoek een vergelijking worden gemaakt met jongeren die een jeugddetentie opgelegd hebben gekregen, jongeren die voorlopig gehecht zaten in een JJI en jongeren die een civielrechtelijke OTS¹ opgelegd

¹ Onder OTS verstaan we in dit onderzoek zowel ondertoezichtstelling als voorgedij.

hebben gekregen² (voor een beknopte beschrijving van deze verschillende titels, zie box 1). Daarnaast zullen we kijken welke trends er waar te nemen zijn in de onderzochte kenmerken.

Box 1 Verblifstittels van jongeren in een justitiële jeugdinrichting

De PIJ-maatregel is niet de enige titel waarop jongeren in een JJI kunnen verblijven. Er is een onderscheid te maken tussen jongeren die op strafrechtelijke titel in een JJI verblijven en jongeren die op civielrechtelijke titel verblijven. Naast de PIJ-maatregel zijn er nog twee strafrechtelijke titels waarop jongeren in een JJI kunnen verblijven: voorlopige hechtenis en jeugddetentie. Voorlopige hechtenis is feitelijk geen straf, maar vrijheidsbeneming van jongeren die in afwachting zijn van hun rechtszaak of van jongeren die in hoger beroep zijn gegaan. Jeugddetentie is de enige vrijheidsstraf voor jeugdigen.

De civielrechtelijke titels waarop jongeren in een JJI kunnen verblijven, zijn onder-toezichtstelling (OTS) en voogdij. Bij OTS komt een jongere onder toezicht te staan van Bureau Jeugdzorg en een gezinshoofd, maar blijft het ouderlijk gezag bestaan. Bij voogdij is er sprake van ontheffing of ontzetting uit de ouderlijke macht van de ouders. De jongere wordt dan onder verantwoordelijkheid van een voogd gesteld. Tot 1 januari 2010 kon een jongere onder OTS of voogdij in een JJI geplaatst worden. Dit kon alleen op last van de kinderrechter als deze van mening was dat de jeugdige ernstige opgroei- of opvoedingsproblemen heeft die zijn ontwikkeling naar volwassenheid ernstig belemmeren en die maken dat de opnemings- en het verblijf noodzakelijk zijn om te voorkomen dat de jeugdige zich aan de zorg die hij nodig heeft zal onttrekken of daaraan door anderen zal worden onttrokken (artikel 29b lid WJz). Vanaf 1 januari 2010 belanden jongeren niet langer op een civielrechtelijke titel in een JJI, zodat civielrechtelijk en strafrechtelijk geplaatste jongeren niet langer in dezelfde inrichting verblijven.

Een laatste titel waarop jongeren in een JJI kunnen verblijven is vreemdelingenbewaring. Onder deze titel verblijven minderjarigen die illegaal in Nederland verblijven of die aan de grens geweigerd zijn. Zij zijn zonder ouders of verzorgers in Nederland.

1.2 Eerder onderzoek

1.2.1 Kenmerken PIJ-ers

In 2008 verscheen het rapport '10 Jaargangen PIJ-ers: Kenmerken en veranderingen' (Brand & Van den Hurk, 2009). In deze studie beschrijven Brand en Van den Hurk kenmerken van 1.147 PIJ-ers die in de periode 1995 tot en met 2005 een PIJ-maatregel opgelegd hebben gekregen. Zij hebben de situatie van PIJ-ers beschreven op 68 kenmerken verdeeld over zeven domeinen. Het gaat om de volgende domeinen: delictverleden, opvoeding, delictsituatiele factoren, psychologie en functies, psychiatrie en stoornissen, sociaal/relatieel en gedrag tijdens verblijf in de JJI. Daarbij hebben ze niet alleen beschreven in hoeverre problematiek op deze kenmerken voorkomt, maar ze hebben ook gekeken in hoeverre de problematiek op

² Jongeren kunnen ook in vreemdelingenbewaring in een JJI verblijven. Aangezien dit verblijf niet is naar aanleiding van gepleegde delicten of vanwege (eerder) probleemgedrag, laten we deze groep in dit onderzoek buiten beschouwing.

de verschillende kenmerken en op de verschillende domeinen zich heeft ontwikkeld over de periode 1995 tot en met 2005.

Uit de studie van Brand en Van den Hurk (2008) blijkt dat PIJ-ers gekenmerkt worden door een zeer problematisch profiel. Op alle domeinen van de FPJ-lijst³ laten PIJ-ers problemen zien. De meeste problemen doen zich voor binnen het domein 'psychologie en functies'. Bijna alle PIJ-ers worden gekenmerkt door een gebrek aan empathie, een slecht ontwikkeld geweten, problemen met identiteitsontwikkeling en beïnvloedbaarheid (de jongeren vertonen meeloopgedrag, kunnen moeilijk nee zeggen en zijn emotioneel snel uit balans te halen), moeite met het onder controle houden van agressieve impulsen, een slecht besef van en weinig inzicht in eigen problemen en een lage intelligentie (in termen van IQ-score). Andere problematische kenmerken van PIJ-ers zijn onder andere het grote aantal hulpverleningscontacten, het ontbreken van een prosociaal secundair netwerk (i.e. het omgaan met prosociale vrienden en het lid zijn van een (sport)vereniging), een weinig consistente opvoeding, een slechte binding met school, problemen met autoriteit en een sterke oriëntatie op het criminele milieu.

1.2.2 Vergelijking PIJ-ers met andere jongeren in de JJI

In de studie van Brand en Van den Hurk (2008) worden alleen de kenmerken van PIJ-ers beschreven. Een vergelijking met jongeren die op een andere titel in een JJI verblijven, wordt door hen niet gemaakt. Een overzicht en beschrijving van studies die dit wel doen, is beschreven door Boendermaker en uit Beijerse (2008). Zij hebben zich gericht op studies naar alle jongeren in JJI's, ongeacht hun verblijfstitel. Veel van de door Boendermaker en uit Beijerse beschreven studies gaan in op kenmerken van jongeren in behandelinstellingen. Veel aandacht is er hierbij voor civielrechtelijk geplaatste jongeren (de OTS-ers) en van de verschillen tussen deze jongeren en strafrechtelijk geplaatste jongeren (de PIJ-ers). Slechts een enkele studie geeft een beschrijving van jongeren binnen opvanginstellingen. Het zijn met name voorlopig gehechte jongeren en jongeren met jeugddetentie die in een opvanginstelling verblijven.

De enige studie waarin kenmerken van jongeren met een PIJ-maatregel worden vergeleken met kenmerken van jongeren met jeugddetentie is van Vreugdenhil (2003). Zij heeft onderzoek gedaan naar psychiatrische stoornissen bij gedetineerde jongens, waarbij ze een onderscheid maakt tussen jongens die jeugddetentie opgelegd hebben gekregen en jongens met een PIJ-maatregel. Uit haar onderzoek blijkt dat jongens met een PIJ-maatregel vaker dan jongens met jeugddetentie van Nederlandse afkomst zijn en dat ze vaker opgroeien in een eenoudergezin. Met betrekking tot het gepleegde delict laat Vreugdenhil zien dat PIJ-ers vaker veroordeeld zijn voor een geweldsdelict. Wat betreft delictgeschiedenis vindt Vreugdenhil geen verschil in het aantal eerdere plaatsingen in een JJI tussen PIJ-ers en jongens met jeugddetentie. Verder blijkt uit haar resultaten dat onder PIJ-ers meer internaliserende stoornissen, zoals angststoornissen en affectieve stoornissen, voorkomen dan onder jongens met jeugddetentie.

Andere studies naar de kenmerken van PIJ-ers vergelijken PIJ-jongeren met OTS-ers (Boendermaker, 1999; Rietveld, Hilhorst & Van Dijk, 2000; Oostervink & Brand, 2005; Bullens et al., 2006; Wijkman et al., 2006). Uit deze studies blijkt dat het

³ De FPJ-lijst (Forensisch Profiel Justitiële Jeugdlijst) is door de Dienst Justitiële Inrichtingen (DJI) ontwikkeld om gegevens uit dossiers van jongeren met een PIJ-maatregel om te zetten in een databestand (Brand, 2005).

aandeel meisjes binnen de groep jongeren met OTS groter is dan het aandeel meisjes binnen de PIJ-groep (Boendermaker, 1999; Rietveld et al., 2000). Verder blijkt dat PIJ-ers gemiddeld ouder zijn dan OTS-ers en dat zij minder vaak van Nederlandse komaf zijn dan OTS-ers (Boendermaker, 1999; Rietveld, Hilhorst & Van Dijk, 2000; Bullens et al., 2006; Wijkman et al., 2006). Wat betreft het aantal eerder gepleegde delicten, komt naar voren dat PIJ-ers meer eerdere delicten hebben gepleegd dan OTS-ers (Boendermaker, 1999; Rietveld, Hilhorst & Van Dijk, 2000; Oostervink & Brand, 2005; Wijkman et al., 2006). Uit de resultaten van Boendermaker (1999) blijkt ook dat PIJ-ers vooral meer zeden- en vermogens- en vuurwapendelicten hebben gepleegd dan OTS-ers. Rietveld et al. (2000) laten zien dat PIJ-ers vaker een geweldsdelict hebben gepleegd en dat OTS-ers die een eerder delict hebben gepleegd, dit op wat latere leeftijd voor de eerste keer hebben gedaan dan PIJ-ers. Verder laten Wijkman et al. (2006) nog zien dat PIJ-ers betere sociale vaardigheden en vaker delinquente vrienden hebben dan OTS-ers.

1.2.3 Trends in kenmerken van PIJ-ers

Wat betreft de trend in de kenmerken van de PIJ-ers over de periode 1995-2005 laten Brand en Van den Hurk (2008) zien dat de problematiek redelijk constant is gebleven. Zij noemen slechts een paar kenmerken die opvallend zijn veranderd. De belangrijkste verandering die zij waarnemen is de daling van het gemiddelde intelligentieniveau van PIJ-ers. Het percentage PIJ-ers met een IQ-score lager dan 85 is in de periode 2000-2005 44%, terwijl dit percentage over de periode 1995-1999 29% is. Verder vinden zij ook twee positieve veranderingen. De eerste verbetering die zij vinden is dat de opvoedingssituatie en het milieu waarin PIJ-ers opgroeien minder ongunstig wordt. Verder constateren zij dat ook het gedrag dat PIJ-ers tijdens detentie vertonen, verbetert.

Uit de verschillende studies naar kenmerken en achtergronden van PIJ-ers kan geconcludeerd worden dat er verschillen zijn met jongeren die op een andere titel in een JJI zitten. Echter, er zijn twee beperkingen toe te schrijven aan de eerdere studies. Ten eerste richten de meeste van deze studies zich op een vergelijking tussen jongeren met een PIJ-maatregel en jongeren die vanwege OTS in een JJI zitten. De vergelijking met andere jongeren binnen de JJI, te weten jongeren met jeugddetentie en voorlopig gehechte jongeren, wordt zelden gemaakt. De tweede beperking is dat in de meeste studies gebruik gemaakt wordt van informatie verkregen uit dossiers. In deze dossiers ontbreekt vaak specifieke informatie over het gepleegde delict (Boendermaker en uit Beijerse, 2008).

In dit onderzoek willen we voortbouwen op eerdere studies naar kenmerken en achtergronden van PIJ-ers. Aan de hand van geregistreerde gegevens kenmerken worden de strafrechtelijke delictgeschiedenis en het gepleegde delict van jongeren die een PIJ-maatregel opgelegd hebben gekregen beschreven en vergeleken met dezelfde gegevens van jongeren die op basis van voorlopige hechtenis, jeugddetentie of OTS in een JJI verblijven. Verder kijken we op welke wijze de kenmerken en achtergronden van PIJ-ers zich hebben ontwikkeld over de periode 1995-2005. Ook deze trends vergelijken we, waar mogelijk, met jongeren die op basis van voorlopige hechtenis, jeugddetentie of OTS in een JJI verblijven.

1.3 Onderzoeksvragen

Met dit onderzoek beogen we een goed beeld te krijgen van de jongeren die een PIJ-maatregel opgelegd hebben gekregen. Dit doen we door te kijken naar kenmer-

ken op verschillende gebieden. Ten eerste belichten we een aantal demografische kenmerken. Daarnaast bekijken we het delict waarvoor de PIJ-maatregel is opgelegd. Verder zijn we geïnteresseerd in de strafrechtelijke geschiedenis van deze jongeren. Door naar deze verschillende kenmerken te kijken, kan inzicht worden verkregen in de (justitiële) achtergrond van jongeren als zij een PIJ-maatregel opgelegd krijgen. De onderzoeksvragen luiden derhalve:

1 Wat zijn de kenmerkende achtergronden van jongeren met een PIJ-maatregel?

2 In welke mate verschillen jongeren met een PIJ-maatregel van OTS-ers, jongeren die jeugddetentie opgelegd hebben gekregen en voorlopig gehechte jongeren?

Er bestaan verschillende titels waarop jongeren in een JJI geplaatst kunnen worden. Het voornaamste verschil in waarom wie welke straf krijgt, is het delict dat een jongere heeft gepleegd. Het is de vraag of jongeren die op verschillende titel in een JJI geplaatst zijn ook verschillen wat betreft hun achtergrondkenmerken. Deze vraag splitsen we op in de volgende onderzoeksvragen:

- a In welke mate verschillen PIJ-ers van jongeren die op een andere titel in een JJI geplaatst zijn wat betreft sociaal-demografische kenmerken?
- b In welke mate verschillen PIJ-ers van jongeren die op een andere titel in een JJI geplaatst zijn wat betreft de ernst en het type van het delict waarvoor de straf of maatregel is opgelegd?
- c In welke mate verschillen PIJ-ers van jongeren die op een andere titel in een JJI geplaatst zijn wat betreft justitiële geschiedenis?

3 Wat zijn de trends in de achtergrondkenmerken van de jongeren sinds 1995?

Op basis van de expertmeeting met mensen die in de praktijk werkzaam zijn met PIJ-ers heeft het idee post gevat dat de PIJ-populatie veranderd is qua samenstelling. Uit ervaringen van onder andere kinderrechtters komt naar voren dat het lijkt of de groep jongeren die een PIJ-maatregel opgelegd heeft gekregen steeds zwaardere problematiek vertoont. De vraag is nu of dit vermoeden ook empirisch aan te tonen valt. Om aan te sluiten bij het onderzoek van Brand en Van den Hurk (2008), worden trends bestudeerd over de periode 1996-2005. Brand en Van den Hurk rapporteren hun trends over dezelfde periode.

2 Methode

2.1 Onderzoeksgroep en gebruikte data

In dit onderzoek worden de kenmerken bestudeerd van 1.180 jongeren⁴ van wie in het kader van de PIJ-database informatie over aanwezige risico- en beschermende factoren verzameld is aan de hand van de FPJ-lijst⁵. Deze groep is een representatieve afspiegeling van de jongeren die in de periode 1995-2005 een PIJ-maatregel opgelegd hebben gekregen (Brand & Van den Hurk, 2008, p. 22). De personalia van deze jongeren zijn door de justitiële informatiedienst (JustID) in Almelo geanonimiseerd en versleuteld. De versleutelde personalia zijn gebruikt om informatie over delictkenmerken en de justitiële geschiedenis van deze jongeren uit de OBJD⁶, de versleutelde versie van het justitiële documentatiesysteem (JDS), te halen. In de OBJD staat voor alle (rechts-)personen die na 1996 met justitie in aanraking zijn gekomen een overzicht van de strafzaken waarin zij als verdachte centraal stonden. Van elke strafzaak is geregistreerd wanneer en bij welk parket de zaak werd aangemeld; om welke delicten het ging; en hoe en door welke instantie de zaak is afgedaan. Van de 1.180 jongeren die centraal staan in dit onderzoek zijn van 1.165 jongeren ook daadwerkelijk strafzaken gevonden in de OBJD. Van 1.087 jongeren is ook de zaak gevonden naar aanleiding waarvan de PIJ-maatregel is opgelegd. Dit verschil komt omdat niet iedereen op basis van de gegevens die over hen bekend zijn in de OBJD teruggevonden kan worden.

De groep jeugdigen binnen dit onderzoek die op basis van voorlopige hechtenis, jeugddetentie of OTS in een JJI verblijven, bestaat uit de jongeren die in de periode 1997 tot en met 2005⁷ uitstroomden uit een JJI na afloop van hun voorlopige hechtenis, jeugddetentie of OTS. Om ook voor deze drie groepen de trend te kunnen beschrijven in justitiële geschiedenis en delictkenmerken, hebben we per afzonderlijk (uitstroom)jaar de jongeren meegenomen. Dit betekent dat voor elk jaar alle jongeren die in dat jaar uitstromen uit een JJI na voorlopige hechtenis, jeugddetentie of OTS worden meegenomen. Van jongeren die in een jaar vaker dan één keer uitstromen uit een JJI wordt alleen de eerste keer dat ze uitstromen meegenomen. Jongeren komen dus binnen één jaar niet vaker voor. Ze kunnen wel in verschillende jaren voorkomen. Als ze bijvoorbeeld in 1997 uitstromen na voorlopige hechtenis en in 2000 na een jeugddetentie dan komen ze in beide jaren voor, maar onder verschillende titels. Ook de kenmerken van deze jongeren baseren we op gegevens uit de OBJD. Uiteindelijk hebben we de beschikking over gegevens van 13.252 jongeren die na voorlopige hechtenis zijn uitgestroomd uit een JJI in de periode 1997-2005, van 4.476 jongeren die na een jeugddetentie vrij zijn gekomen en van 5.411 jongeren die naar aanleiding van een OTS-maatregel in een JJI verbleven.

⁴ In het rapport van Brand en Van den Hurk (2008) wordt gerapporteerd over 1.147 jongeren. De informatie over de 33 'extra' jongeren in dit rapport is later verzameld uit de dossiers die nog niet gescoord waren voor het rapport van Brand en Van den Hurk. Het gaat hier om informatie van 33 meisjes.

⁵ Voor een beschrijving van de FPJ-lijst, zie Brand en Van Heerde (2008).

⁶ OBJD staat voor Onderzoeks- en beleidsdatabase Justitiële Documentatie.

⁷ Gegevens over 1995 en 1996 zijn niet beschikbaar voor voorlopig gehechte jongeren, jongeren met jeugddetentie en jongeren met een OTS-maatregel.

2.2 Operationalisering van de kenmerken van de jongeren

In deze paragraaf wordt de operationalisering beschreven van de in dit onderzoek onderzochte kenmerken. De sociaal-demografische kenmerken die onderzocht worden in dit onderzoek zijn: geslacht, etniciteit en leeftijd. Voor het indelen van jongeren naar etniciteit is gebruik gemaakt van de door het CBS gehanteerde definitie. Het CBS definieert iemand als autochtone Nederlander als beide ouders in Nederland zijn geboren. Is één van de ouders in het buitenland geboren, dan wordt deze persoon als allochtoon beschouwd. Verder geldt dat als beide ouders in verschillende landen zijn geboren en allebei niet in Nederland, dat het geboorteland van de moeder leidend is bij de indeling in etniciteit. De etnische groepen die in dit onderzoek onderscheiden worden zijn: Nederlands, Marokkaans, Antilliaans, Surinaams, Turks, overig Westers en overig niet-Westers. De indeling naar leeftijd is gebaseerd op hoe oud jongeren zijn op het moment dat hun strafzaak waarvoor ze veroordeeld worden en waarvoor ze in dit onderzoek zijn opgenomen, wordt ingeschreven bij de rechtbank.

Voor de ernst en het type delict waarvoor een jongere wordt veroordeeld maken we in dit onderzoek gebruik van een hiërarchische indeling in 12 categorieën ontwikkeld door Van Kordelaar (2002). Deze indeling bestond oorspronkelijk uit 10 delicttypen en geeft een toenemende maat van ernst weer. Deze indeling is door Brand (2005) uitgewerkt naar een indeling in 12 categorieën. De 12 categorieën die onderscheiden worden, zijn: (1) overtreding verkeer en ordeverstoring, (2) opium, (3) vernieling, (4) vermogen, (5) middelzwaar geweld en wapenbezit, (6) vermogen met geweld, (7) zwaar geweld, (8) zeden, (9) zeden (minderjarig slachtoffer), (10) doodslag, (11) brand en (12) leven extra (moord met voorbedachten rade).⁸ De indeling in deze categorieën wordt gemaakt op basis van de wetsartikelen waarop de jongeren gestraft worden. Een overzicht van welke wetsartikelen tot welke categorie van delicttype behoren, is te vinden in bijlage 1.

Om te kijken naar de delictgeschiedenis worden in dit onderzoek drie kenmerken meegenomen. Het gaat hierbij om het aantal eerdere strafzaken, het aantal eerdere ernstige strafzaken en het aantal eerdere zeer ernstige strafzaken. Onder ernstige strafzaken worden strafzaken verstaan waarbij voor delicten een minimale strafdreiging staat van vier jaar of meer of delicten waarvoor voorlopige hechtenis opgelegd kan worden. Zeer ernstige strafzaken zijn zaken met betrekking tot delicten met een minimale strafdreiging van acht jaar of meer.

2.3 Analyse van de resultaten

In paragraaf 3.1 worden eerst de kenmerken van PIJ-ers beschreven. De resultaten van deze beschrijving zijn afgezet tegen de kenmerken van jongeren die op basis van een andere titel in een JJI verbleven. Op deze wijze wordt inzichtelijk gemaakt op welke kenmerken PIJ-ers afwijken van voorlopig gehechte jongeren, jongeren met jeugddetentie en OTS-ers. Hierbij wordt aan de hand van chi-kwadraat toetsen gekeken of de verdeling van de kenmerken onder PIJ-ers significant afwijkt van de verdeling onder voorlopig gehechten, jongeren met jeugddetentie en OTS-ers. Bij deze toetsen is de verdeling onder PIJ-ers apart vergeleken met iedere groep. De vetgedrukte percentages in de tabellen 1 tot en 4 geven aan dat de betreffende

⁸ Voor een toepassing van deze maat voor delicttype, zie Brand (2005) en Mulder (2010).

categorie binnen het kenmerk significant verschilt tussen de betreffende groep en PIJ-ers.

In paragraaf 3.2 worden de trends getoond van de kenmerken die centraal staan in dit onderzoek. Deze ontwikkelingen worden in grafiekvorm getoond. Ook hier worden de PIJ-ers vergeleken met anders gestrafte jongeren. Aangezien cijfers over voorlopig gehechte jongeren, jongeren met jeugddetentie en OTS-ers beschikbaar zijn vanaf 1997, worden de trends getoond over de periode 1997-2005. De cijfers die ten grondslag liggen aan de figuren zijn te vinden in bijlage 2 tot en met 5.

3 Resultaten

In paragraaf 3.1 worden eerst de kenmerken van PIJ-ers beschreven. De resultaten van deze beschrijving zijn afgezet tegen de kenmerken van jongeren die op basis van een andere titel in een JJI verbleven. Op deze wijze wordt inzichtelijk gemaakt op welke kenmerken PIJ-ers afwijken van voorlopig gehechte jongeren, jongeren met jeugddetentie en OTS-ers. Hierbij wordt aan de hand van chi-kwadraat toetsen gekeken of de verdeling van de kenmerken onder PIJ-ers significant afwijkt van de verdeling onder voorlopig gehechten, jongeren met jeugddetentie en OTS-ers. Bij deze toetsen is de verdeling onder PIJ-ers apart vergeleken met iedere groep.

In paragraaf 3.2 worden de trends getoond van de kenmerken die centraal staan in dit onderzoek. Deze ontwikkelingen worden in grafiekvorm getoond. Ook hier worden de PIJ-ers vergeleken met jongeren die op een andere titel in een JJI verblijven. Aangezien cijfers over voorlopig gehechte jongeren, jongeren met jeugddetentie en OTS-ers beschikbaar zijn vanaf 1997, worden de trends getoond over de periode 1997-2005.

3.1 Kenmerken van PIJ-ers en andere jongeren binnen de JJI

3.1.1 Achtergrondkenmerken

In tabel 1 staat de verdeling weergegeven van een drietal demografische kenmerken (geslacht, etniciteit en leeftijd bij inschrijving van de zaak waarvoor ze in de JJI verbleven) uitgesplitst naar de titel waarop jongeren in een JJI verbleven. Kijken we naar de verdeling van jongens en meisjes binnen de verschillende strafrechtelijke titels, dan zien we dat alleen de verdeling van geslacht onder OTS-ers significant afwijkt van de verdeling onder PIJ-ers ($\chi^2(1) = 469,87$; $p < .00$). Net als eerder onderzoek heeft laten zien, komen er onder OTS-ers relatief meer meisjes voor dan onder PIJ-ers (Boendermaker, 1999; Rietveld et al., 2000). Wat betreft geslacht verschillen PIJ-ers niet van voorlopig gehechte jongeren en jongeren met jeugddetentie. De overgrote meerderheid van de jongeren binnen deze groepen is man.

Tabel 1: Geslacht van jongeren binnen JJI naar verblijfstitel (%)

	PIJ	VH	JD	OTS
Jongen	93,5	94,5	94,6	60,0
Meisje	6,5	5,5	5,4	40,0
Totaal (abs.)	1.164	13.248	4.476	4.651

De vetgedrukte percentages verschillen significant ($p < 0,05$) van de PIJ-ers.

Met betrekking tot de etniciteit van jongeren bestaan er verschillen tussen PIJ-ers en de overige drie groepen (zie tabel 2). Vergeleken met voorlopige gehechte jongeren zijn jongeren binnen de PIJ-groep vaker van Nederlandse en Antilliaanse komaf en minder vaak van Marokkaanse komaf. Ook in vergelijking met jongeren met jeugddetentie komen onder PIJ-ers meer jongeren van Nederlandse afkomst voor. Het aandeel jongeren van Marokkaanse en Turkse komaf, of afkomstig uit een overig niet-westers land is lager onder de PIJ-ers dan onder jongeren met jeugddetentie. Vergeleken met de OTS-ers verschilt de verdeling van PIJ-ers op alle etniciteitscategorieën, behalve op de categorie 'overige westerse landen'. Net als eerder onderzoek heeft laten zien (Boendermaker, 1999; Rietveld, Hilhorst & Van Dijk,

2000; Wijkman et al., 2006), blijkt uit onze resultaten dat onder PIJ-ers het aandeel jongeren van Nederlandse afkomst beduidend lager ligt dan onder OTS-ers. Daardoor is het percentage jongeren van andere etnische afkomst voor alle etnische groepen significant lager onder de OTS-groep dan onder de PIJ-groep, met uitzondering van de groep jongeren binnen de categorie 'overige westerse landen'. Voor deze categorie bestaat er geen verschil in het aandeel onder de PIJ-ers en de OTS-ers.

Tabel 2 Etniciteit van jongeren binnen JJI naar verblijfstitel (%)

	PIJ	VH	JD	OTS
Nederland	42,5	38,6	29,9	62,1
Marokko	14,9	22,0	23,5	7,5
Nederlandse Antillen	7,6	5,9	7,3	3,7
Suriname	12,5	11,3	11,5	8,6
Turkije	5,0	5,8	7,0	2,5
Overige westerse landen	7,4	7,1	8,5	8,2
Overige niet-westerse landen	10,1	9,3	12,2	7,5
Totaal (abs.)	1.156	13.242	4.469	5.409

De vetgedrukte percentages verschillen significant ($p < 0,05$) van de PIJ-ers.

Kijken we naar de verdeling van de leeftijd die jongeren hebben op het moment dat de zaak waarvoor ze veroordeeld zijn⁹, werd ingeschreven bij de rechtbank, dan zien we tussen PIJ-ers en voorlopig gehechten enkel een significant verschil tussen de oudste en de jongste leeftijdsgroep (zie tabel 3). Het aandeel 12-jarigen en 18-jarigen en ouder is onder de PIJ-groep iets hoger dan onder de voorlopig gehechte jongeren. Er zijn meer verschillen tussen de jongeren die jeugddetentie opgelegd hebben gekregen en PIJ-ers. Onder de PIJ-groep is het aandeel 12-, 13- en 14-jarigen hoger dan onder de jongeren met jeugddetentie. Het aandeel 17-jarigen is hoger onder de jongeren met jeugddetentie.

Tabel 3 Leeftijd bij inschrijving zaak van jongeren binnen JJI naar verblijfstitel (%)

	PIJ	VH	JD
12	1,7	1,0	0,7
13	4,7	4,2	3,3
14	11,9	11,4	9,2
15	17,9	19,5	17,1
16	26,9	26,7	27,5
17	29,0	30,8	34,6
18+	8,0	6,4	7,5
Totaal (abs.)	1.086	11.980	4.056

De vetgedrukte percentages verschillen significant ($p < 0,05$) van de PIJ-ers.

⁹ Met betrekking tot leeftijd bij inschrijving van de zaak bij de rechtbank kunnen PIJ-ers niet vergeleken worden met OTS-ers, aangezien de OTS-maatregel niet via een strafzaak wordt opgelegd. Er is dan ook geen sprake van een datum waarop de zaak wordt ingeschreven bij de rechtbank.

3.1.2 Ernst en type van het gepleegde delict

In tabel 4 staat beschreven voor welke soort delicten een jongere in een JJI is be- land. Het soort delict is bepaald op basis van het zwaarste feit binnen een zaak. Als een jongere voor meerdere feiten is veroordeeld, dan wordt de delictcategorie be- paald door het meest ernstige feit. Uit tabel 4 valt te lezen dat ruim 40% van de jongeren die een PIJ-maatregel opgelegd heeft gekregen, deze straf kreeg naar aanleiding van een vermogensdelict waarbij geweld gebruikt is. Dit is de grootste groep binnen de PIJ-ers. Verder blijkt dat ruim 17% van de jongeren een zeden- delict gepleegd heeft, waarna een PIJ-maatregel is opgelegd. Wat verder nog opvalt is het relatief hoge aandeel jongeren dat de PIJ-maatregel opgelegd heeft gekregen voor moord of doodslag. Van de PIJ-ers heeft 7,7% deze maatregel opgelegd gekre- gen voor doodslag en 2,9% voor moord.

Tabel 4 Delictkenmerken van jongeren binnen JJI naar verblijfstitel (%)

	PIJ	VH	JD
1 overtreding verkeer en ordeverstoring	0,1	0,2	2,8
2 opium	1,8	3,3	4,6
3 vernieling	0,0	0,4	0,9
4 vermogen	13,2	29,9	32,6
5 middelzwaar geweld en wapenbezit	8,4	13,6	11,3
6 vermogen met geweld	40,8	38,1	37,3
7 zwaar geweld	4,5	4,2	2,6
8 zeden	11,4	3,7	2,3
9 zeden jeugd	6,0	1,1	0,4
10 doodslag	7,7	3,2	3,3
11 brand extra	3,2	1,7	1,1
12 leven extra	2,9	0,6	0,7
Totaal (N)	1.087	11.952	4.053

De vetgedrukte percentages verschillen significant ($p < 0,05$) van de PIJ-ers.

Vergelijken we het delicttype waarvoor de PIJ-maatregel is opgelegd, met de delict- types waarvoor voorlopige hechtenis of jeugddetentie is opgelegd, dan valt op dat meer PIJ-ers voor een relatief zwaarder delict vastzitten en dat meer jongeren in voorlopige hechtenis en jongeren met jeugddetentie vastzitten voor een relatief lichter delict. Uit tabel 4 valt te lezen dat het aandeel zedendelinquenten veel hoger is onder PIJ-ers dan onder de andere groepen. Ook het aandeel jongeren dat voor doodslag, (ernstige) brandstichting of moord vastzit, is hoger onder de PIJ-ers dan onder voorlopig gehechte jongeren en jongeren met jeugddetentie. Onder voorlopig gehechte jongeren en jongeren met jeugddetentie ligt het aandeel jongeren dat vastzit na een vermogensdelict of een drugsdelict beduidend hoger dan onder PIJ- ers.

3.1.3 Aantal eerdere strafzaken

Naast demografische kenmerken en kenmerken van het delict waarvoor de PIJ- maatregel is opgelegd, kijken we in dit onderzoek ook naar de strafrechtelijke ge- geschiedenis van PIJ-ers. In tabel 5 staat de verdeling weergegeven van het aantal eerdere strafzaken naar verblijfstitel in de JJI. We kijken niet alleen naar het aantal eerdere strafzaken, maar ook naar het aantal eerdere ernstige zaken (i.e. zaken met een maximale strafdreiging van ten minste vier jaar of zaken waarvoor voor- lopige hechtenis opgelegd kan worden) en naar het aantal eerdere zeer ernstige

zaken (dit zijn zaken met een maximale strafdreiging van ten minste acht jaar). Deze cijfers zijn te vinden in tabel 7 en 8. De verdeling van het aantal eerdere ernstige zaken hebben we berekend over diegenen die ten minste één eerdere strafzaak hebben. Het aantal eerdere zeer ernstige zaken is berekend voor jongeren die ten minste één eerdere ernstige zaak hebben.

Van jongeren die een PIJ-maatregel opgelegd hebben gekregen, heeft 38% geen eerdere strafzaak, 19,2% van de jongeren heeft één eerdere strafzaak, 19,7% heeft twee of drie eerdere strafzaken, 12% van de PIJ-ers is vier of vijf keer eerder voor de rechter verschenen, 9,4% van de jongeren heeft 6 tot 10 eerdere strafzaken en 1,5% van de PIJ-ers heeft 11 of meer eerdere strafzaken. Vergelijken we deze gegevens met voorlopig gehechte jongeren, dan zien we dat het percentage jongeren zonder eerdere strafzaken niet (significant) verschilt tussen de voorlopig gehechten en de PIJ-ers. De overige categorieën met betrekking tot het aantal eerdere strafzaken verschillen wel significant. Onder voorlopig gehechten is het percentage jongeren met één, twee of drie eerdere strafzaken hoger dan onder PIJ-ers. Het percentage jongeren dat vier of meer eerdere strafzaken heeft, is hoger onder PIJ-ers dan onder voorlopig gehechte jongeren. Vergelijken we de PIJ-ers met jongeren die jeugddetentie opgelegd hebben gekregen op het aantal eerdere strafzaken, dan valt als eerste op dat het aandeel PIJ-ers dat geen eerdere strafzaken heeft significant hoger ligt dan het aandeel jongeren met jeugddetentie zonder eerdere strafzaken. Het percentage jongeren met jeugddetentie dat twee of meer strafzaken heeft is significant hoger dan hetzelfde percentage onder PIJ-ers.

Tabel 5 Aantal eerdere strafzaken van jongeren binnen JJI naar verblijfstitel (%)

	PIJ	VH	JD	OTS
Geen eerdere zaken	38,0	39,6	23,7	43,2
1 eerdere zaak	19,2	22,6	18,4	21,3
2 of 3 eerdere zaken	19,7	22,4	25,2	20,9
4 of 5 eerdere zaken	12,0	8,9	16,0	8,5
6 tot 10 eerdere zaken	9,4	5,8	13,4	5,2
11 of meer eerdere zaken	1,5	0,8	3,2	0,8
Totaal (abs.)	1.165	13.252	4.476	5.411

De vetgedrukte percentages verschillen significant ($p < 0,05$) van de PIJ-ers.

Gezien de zwaarte van de verschillende sancties, lijkt het opmerkelijk dat jongeren met jeugddetentie meer eerdere strafzaken hebben dan jongeren met een PIJ-maatregel. Kijken we echter naar de ernst van het delict waarvoor de PIJ-maatregel is opgelegd (zie tabel 6), dan blijkt dat PIJ-ers die geen eerdere delicten hebben gepleegd een relatief zwaar delict hebben gepleegd waarvoor de PIJ-maatregel is opgelegd vergeleken met PIJ-ers die ten minste één eerdere strafzaak hebben. Wat opvalt in tabel 6 is dat het percentage jongeren dat de PIJ-maatregel opgelegd heeft gekregen voor een vermogensdelict of voor een vermogensdelict waarbij geweld is gebruikt, beduidend hoger ligt onder jongeren die reeds eerder voor de rechter zijn verschenen dan onder jongeren die geen eerdere strafzaken hebben. Onder de laatste groep valt het hoge percentage jongeren op dat voor een zedendelict de PIJ-maatregel opgelegd heeft gekregen.

Tabel 6 Type delict waarvoor de PIJ-maatregel is opgelegd naar aantal eerdere zaken (%)

	Geen eerdere zaken	Tenminste één eerdere zaak
1 overtreding verkeer en ordeverstoring	0,3	0,0
2 opium	0,5	2,5
3 vernieling	0,0	0,0
4 vermogen	8,5	15,5
5 middelzwaar geweld en wapenbezit	9,6	7,8
6 vermogen met geweld	26,6	48,1
7 zwaar geweld	5,2	4,2
8 zeden	19,7	7,2
9 zeden jeugd	12,1	2,9
10 doodslag	9,3	6,9
11 brand extra	3,6	3,0
12 leven extra	4,7	1,9
Totaal (N)	365	722

De vetgedrukte percentages verschillen significant ($p < 0,05$) tussen jongeren zonder eerdere zaken en jongeren met ten minste één eerdere strafzaak.

In tabel 7 staat het aantal eerdere ernstige strafzaken beschreven. Dit zijn strafzaken voor delicten met een minimale strafdreiging van vier jaar of waarvoor voorlopige hechtenis opgelegd kan worden. Deze eerdere ernstige strafzaken zijn alleen berekend voor jongeren die eerdere strafzaken hebben. Jongeren die geen eerdere strafzaken hebben, kunnen logischerwijs ook geen eerdere ernstige (of zeer ernstige) strafzaken hebben. Uit de resultaten in tabel 7 blijkt dat slechts een klein deel van de PIJ-ers geen eerdere ernstige strafzaken hebben (2,4%). Ruim 30% van de PIJ-ers heeft één eerdere ernstige strafzaak en een vergelijkbaar percentage heeft twee of drie eerdere ernstige strafzaken. Bijna één op de vijf PIJ-ers heeft vier of vijf eerdere ernstige strafzaken. Van de overige PIJ-ers heeft 13,4% 6 tot 10 eerdere ernstige strafzaken en 2,2% heeft meer dan 10 ernstige strafzaken. Vergelijken we deze percentages met voorlopig gehechten, dan zien we hetzelfde beeld als met betrekking tot het aantal eerdere strafzaken. Het aandeel jongeren zonder eerdere ernstige strafzaken verschilt niet tussen PIJ-ers en voorlopig gehechten. Het aandeel jongeren met meer dan één, maar minder dan vier eerdere strafzaken ligt hoger onder voorlopig gehechten dan onder PIJ-ers. Onder PIJ-ers is het aandeel jongeren dat vier of meer eerdere ernstige zaken heeft hoger dan onder voorlopig gehechten.

Vergelijken we de PIJ-ers met jongeren aan wie jeugddetentie is opgelegd met betrekking tot het aantal eerdere ernstige zaken, dan valt er slechts één significant verschil waar te nemen. Het aandeel jongeren dat één eerdere ernstige strafzaak heeft, is significant hoger onder PIJ-ers dan onder jongeren met jeugddetentie. Vergelijken we de PIJ-ers met OTS-ers, dan zien we dat deze twee groepen verschillen wat betreft het aandeel jongeren met één eerdere ernstige strafzaak, en het aandeel jongeren dat meer dan vier eerdere ernstige strafzaken kent. De eerste groep komt verhoudingsgewijs meer voor onder OTS-ers, de tweede groep zien we vaker terug onder PIJ-ers.

Tabel 7 Aantal eerdere ernstige strafzaken van jongeren binnen JJI naar verblijfstitel (%)

	PIJ	VH	JD	OTS
Geen eerdere ernstige zaken	2,4	2,9	2,7	2,9
1 eerdere ernstige zaak	30,7	37,4	24,8	38,0
2 of 3 eerdere ernstige zaken	31,4	36,5	34,4	35,1
4 of 5 eerdere ernstige zaken	19,8	14,0	19,3	14,2
6 tot 10 eerdere ernstige zaken	13,4	8,1	15,7	8,6
11 of meer eerdere ernstige zaken	2,2	1,1	3,2	1,2
Totaal (abs.)	722	8.002	3.413	3.075

De vetgedrukte percentages verschillen significant ($p < 0,05$) van de PIJ-ers.

Het laatste kenmerk van de delictgeschiedenis waar we naar kijken, is het aantal eerdere zeer ernstige strafzaken (zie tabel 8). Het gaat dan om strafzaken waarbinnen delicten zijn gepleegd met een minimale strafdreiging van acht jaar. De verdeling naar verblijfstitel in een JJI is voor dit kenmerk gegeven voor alleen die jongeren die ten minste één eerdere ernstige strafzaak hebben. Jongeren zonder eerdere ernstige strafzaken kunnen namelijk ook geen eerdere zeer ernstige zaken hebben. Uit tabel 3 blijkt dat meer dan de helft (55,9%) van de PIJ-ers geen eerdere zeer ernstige strafzaken heeft, 30,2% van de PIJ-ers heeft één eerdere zeer ernstige strafzaak en 13,3% van de PIJ-ers heeft 2 of 3 eerdere zeer ernstige strafzaken. Er is slechts een heel klein aantal PIJ-ers dat 4 of meer eerdere zeer ernstige strafzaken heeft.

Vergeleken met jongeren die onder een andere titel vast zitten in een JJI hebben PIJ-ers significant meer zeer ernstige strafzaken. Vergeleken met jongeren met jeugddetentie zijn dat de enige verschillen voor wat betreft het aantal eerdere zeer ernstige strafzaken. Vergeleken met voorlopig gehechte jongeren is het aandeel PIJ-ers met 2 of 3 eerdere zeer ernstige strafzaken significant groter. Op de overige categorieën bestaan er geen verschillen tussen PIJ-ers en voorlopige gehechten. Ten slotte hebben PIJ-ers gemiddeld meer zeer ernstige strafzaken dan OTS-ers.

Tabel 8 Aantal eerdere zeer ernstige strafzaken van jongeren binnen JJI naar verblijfstitel (%)

	PIJ	VH	JD	OTS
Geen eerdere zeer ernstige zaken	55,9	64,8	60,1	74,9
1 eerdere zeer ernstige zaak	30,2	27,1	27,7	18,8
2 of 3 eerdere zeer ernstige zaken	13,3	7,7	11,2	5,7
4 of 5 eerdere zeer ernstige zaken	0,6	0,4	0,9	0,5
6 tot 10 eerdere zeer ernstige zaken	0,0	0,0	0,1	0,1
11 of meer eerdere zeer ernstige zaken	0,0	0,0	0,0	0,0
Totaal (N)	705	7.770	3.322	2.987

De vetgedrukte percentages verschillen significant ($p < 0,05$) van de PIJ-ers.

De verschillen tussen PIJ-ers en OTS-ers nader bekeken

In tabel 5 hebben we laten zien dat PIJ-ers een uitgebreidere delictgeschiedenis hebben dan OTS-ers. Aangezien onder PIJ-ers het aandeel meisjes beduidend lager is dan onder OTS-ers (zie tabel 1) en gezien het feit dat jongens meer criminaliteit plegen dan meisjes, is het echter de vraag of deze verschillen ook te zien zijn als de delictgeschiedenis van PIJ-jongens wordt vergeleken met de delictgeschiedenis van OTS-jongens en de delictgeschiedenis van PIJ-meisjes met die van OTS-meisjes. De resultaten van deze exercitie staan in tabel 9.

Kijken we naar de verschillen tussen PIJ-jongens en OTS-jongens, dan valt op dat onder de PIJ-ers meer jongens geen strafrechtelijke geschiedenis hebben dan onder de OTS-ers. OTS-jongens zijn vaker dan PIJ-jongens één, twee of drie keer eerder veroordeeld geweest. Wat betreft ernstige zaken komen PIJ-jongens en OTS-jongens redelijk overeen. De enige verschillen zijn dat het aandeel PIJ-jongens met vier of vijf eerdere ernstige zaken groter is dan onder OTS-jongens. Onder OTS-ers is het aandeel jongens dat twee of drie eerdere zaken heeft hoger dan onder PIJ-jongens. Met betrekking tot het aantal zeer ernstige eerdere strafzaken valt op dat PIJ-jongens slechter scoren dan OTS-jongens: PIJ-jongens zijn vaker eerder voor een zeer ernstige zaak veroordeeld dan OTS-jongens.

De verschillen tussen PIJ-meisjes en OTS-meisjes laten een vergelijkbaar beeld zien met de verschillen tussen PIJ-jongens en OTS-jongens. Wat betreft het aantal eerdere strafzaken en het aantal eerdere ernstige strafzaken laten OTS-meisjes een negatiever beeld zien dan PIJ-meisjes. Het aandeel meisjes dat eerder veroordeeld is voor een (ernstig) misdrijf ligt hoger onder OTS-ers dan onder PIJ-ers.

Daarentegen ligt het aandeel meisjes dat eerder veroordeeld is voor een zeer ernstige zaak hoger onder PIJ-ers dan onder OTS-ers.

Tabel 9 Aantal eerdere strafzaken van PIJ-ers en OTS-ers vergeleken naar geslacht (%)

	Jongens		Meisjes	
	PIJ	OTS	PIJ	OTS
Aantal eerdere zaken				
Geen eerdere zaken	36,2	25,1	63,2	47,2
1 eerdere zaak	19,0	22,2	22,4	28,8
2 of 3 eerdere zaken	20,4	28,7	10,5	17,7
4 of 5 eerdere zaken	12,7	13,0	2,6	5,2
6 tot 10 eerdere zaken	10,0	9,5	1,3	1,1
11 of meer eerdere zaken	1,7	1,6	0,0	0,1
Totaal (abs.)	1.088	2.790	76	1.861
Aantal eerdere ernstige zaken (strafdreiging 4 jaar of meer of voorlopige hechtenis)				
Geen eerdere ernstige zaken	1,9	2,3	14,3	4,0
1 eerdere ernstige zaak	30,1	30,3	46,4	54,2
2 of 3 eerdere ernstige zaken	31,6	37,3	28,6	30,6
4 of 5 eerdere ernstige zaken	20,3	16,6	7,1	9,2
6 tot 10 eerdere ernstige zaken	13,8	11,8	3,6	1,9
11 of meer eerdere ernstige zaken	2,3	1,7	0,0	0,1
Totaal (abs.)	694	2.091	28	983
Aantal eerdere zeer ernstige zaken (strafdreiging 8 jaar of meer)				
Geen eerdere zeer ernstige zaken	55,4	69,4	70,8	86,9
1 eerdere zeer ernstige zaak	30,2	22,1	29,2	11,5
2 of 3 eerdere zeer ernstige zaken	13,8	7,6	0,0	1,6
4 of 5 eerdere zeer ernstige zaken	0,6	0,7	0,0	0,0
6 tot 10 eerdere zeer ernstige zaken	0,0	0,1	0,0	0,0
11 of meer eerdere zeer ernstige zaken	0,0	0,0	0,0	0,0
Totaal (N)	681	2.042	24	944

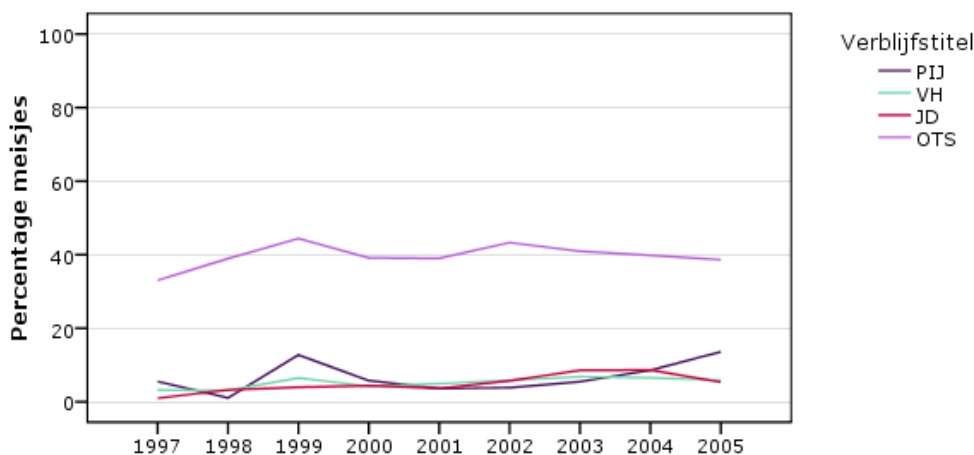
De vetgedrukte percentages verschillen significant ($p < 0,05$) van de PIJ-ers.

3.2 Trends in de kenmerken van PIJ-ers (vergeleken)

3.2.1 Achtergrondkenmerken

In figuur 1 staan de trends weergegeven van de vier JJI-groepen wat betreft het aandeel meisjes binnen de groep. Bekijken we de PIJ-ers dan valt op dat er van 1997 tot en met 2002 een grillig verloop waar te nemen was. Vanaf 2002 lijkt er sprake van een stijging van het aandeel meisjes aan wie een PIJ-maatregel is opgelegd. De trends van het aandeel meisjes onder OTS-ers en onder voorlopig gehechte jongeren zijn redelijk stabiel over de periode 1997 tot en met 2005. Het aandeel meisjes onder de OTS-ers ligt de hele periode rond de 40%. Er is geen sprake van een duidelijke stijging of daling van deze trend over de jaren. Het aandeel meisjes onder voorlopig gehechte jongeren ligt vanaf 1999 rond de 6%. In 1997 en 1998 was het aandeel meisjes wat lager binnen deze groep. Onder de jongeren aan wie jeugddetentie is opgelegd, lijkt er sprake van een stijgende trend. Het aandeel meisjes binnen deze stijgt gestaag van 0,9% in 1997 tot 8,6% in 2004. Echter, in 2005 ligt het aandeel meisjes onder de jongeren met jeugddetentie lager dan in 2004. Het is dus de vraag hoe het aandeel meisjes binnen deze groep zich zal ontwikkelen de komende jaren. Gaat dit aandeel verder naar beneden of is er sprake van een eenmalige daling en neemt het aandeel meisjes in jeugddetentie de komende jaren gestaag verder toe?

Figuur 1 Trend proportie meisjes*

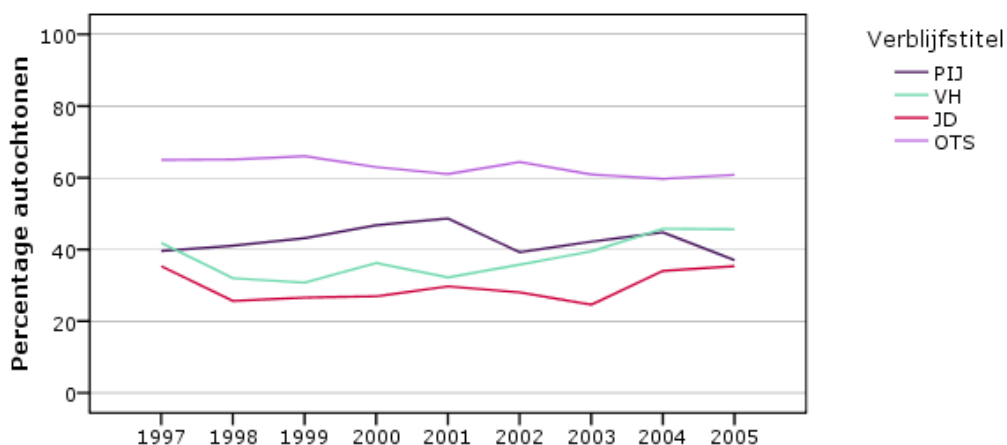
* De cijfers die ten grondslag liggen aan figuur 1 zijn te vinden in bijlage 2 tot en met 5.

De trends met betrekking tot de etnische herkomst van de jongeren binnen JJI's staan in cijfers weergegeven in bijlage 2 tot en met 5. In figuur 2 is als indicatie de trend in het aandeel jongeren van Nederlandse afkomst beschreven per JJI-titel. Wat betreft de PIJ-ers is er geen duidelijke trend waar te nemen in het aandeel jongeren van Nederlandse afkomst. Dit aandeel ligt in alle onderzochte jaren rond de 40% of iets daarboven. Kijken we naar de trend voor andere etnische groepen (deze trends staan weergegeven in bijlage 2), dan zien we dat ook voor deze groepen geen duidelijke trends zijn waar te nemen. Er is wel sprake van fluctuerende trends, maar deze fluctuaties zijn vooral te verklaren door het lage aantal jongeren per groep. Door deze lage N leiden kleine absolute veranderingen tot grote relatieve veranderingen. Voor geen enkele etnische groep is er sprake van een duidelijke stijging of daling in het relatieve aandeel onder de PIJ-ers.

Ook voor jongeren die vanwege een jeugddetentie in een JJI verbleven is geen eenduidige trend waar te nemen naar etniciteit.

Voor OTS-ers en voorlopig gehechte jongeren lijkt er wel sprake te zijn van een trend. Onder OTS-ers neemt het aandeel jongeren van Nederlandse afkomst vanaf 1997 licht af. Deze afname is echter wel gering: in 1997 was 65% van de jongeren van Nederlandse afkomst, in 2005 is ruim 61% van Nederlandse afkomst. Tegenover deze afname staat een toename van het aandeel jongeren met een Antilliaanse achtergrond en jongeren behorend tot de groep overig niet-westerse landen onder de OTS-ers. Onder voorlopig gehechte jongeren is het aandeel jongeren met een Nederlandse achtergrond tot en met 2001 licht afgenomen, na 2001 is er sprake van een toename van het relatieve aantal jongeren van Nederlandse afkomst. Wat verder opvalt onder de voorlopig gehechte jongeren is dat het aandeel jongeren van Surinaamse afkomst daalt in de periode 1997 tot en met 2005 en dat het aandeel jongeren met een overig niet-westerse afkomst toeneemt in deze periode.

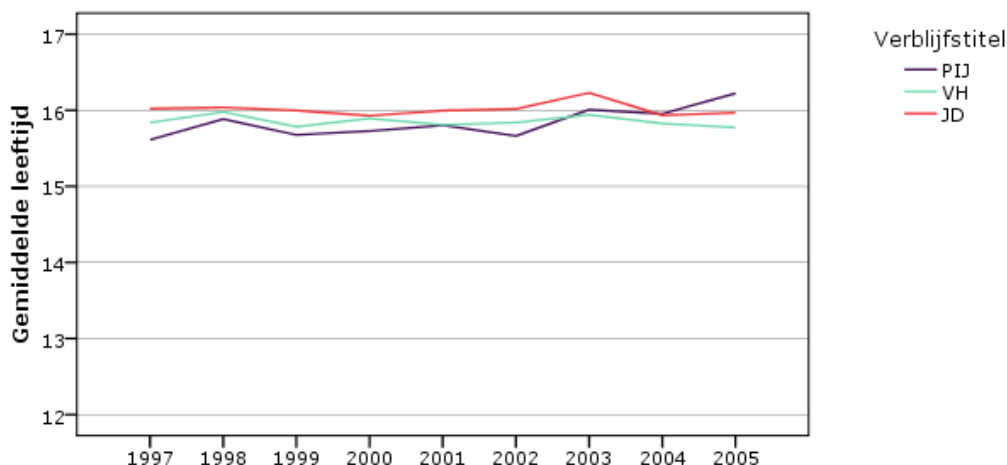
Figuur 2 Trend proportie jongeren van Nederlandse afkomst*

* De cijfers die ten grondslag liggen aan figuur 2 zijn te vinden in bijlage 2 tot en met 5.

In figuur 3 staat voor PIJ-ers, voorlopig gehechte jongeren en jongeren met jeugddetentie de trend in de gemiddelde leeftijd weergegeven. Deze trends laten zien dat de gemiddelde leeftijd voor PIJ-ers vanaf 2002 toeneemt. Het lijkt er dus op dat vanaf 2002 een PIJ-maatregel aan steeds 'oudere jongeren' wordt opgelegd. De trends in de gemiddelde leeftijd voor voorlopig gehechte jongeren en voor jongeren met jeugddetentie zijn redelijk stabiel. Voor deze groepen is dus geen sprake van verandering voor wat betreft leeftijd.

Figuur 3 Trend gemiddelde leeftijd bij inschrijving zaak*

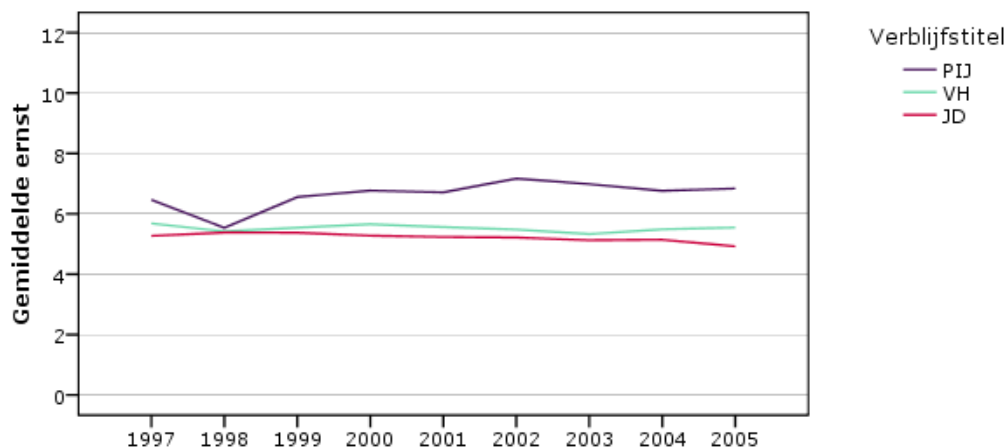
* De cijfers die ten grondslag liggen aan figuur 3 zijn te vinden in bijlage 2 tot en met 4.

3.2.2 Ernst en type van het gepleegde delict

In tabel 4 hebben we laten zien dat de PIJ-maatregel gemiddeld voor een ernstiger delict wordt opgelegd dan jeugddetentie of voorlopige hechtenis. Dit blijkt ook duidelijk uit figuur 4, waarin de trend in de ernst van de zaak waarvoor de PIJ-maatregel is opgelegd, wordt getoond. In heel de periode waarover de trend wordt gerapporteerd is de gemiddelde ernst van de PIJ-zaak hoger dan de gemiddelde ernst van zaken waarvoor jeugddetentie of voorlopige hechtenis is opgelegd. Opvallend is wel dat de trendlijn voor voorlopig gehechte jongeren iets hoger ligt dan de trendlijn voor jongeren met jeugddetentie. Dit betekent dat voorlopige hechtenis gemiddeld genomen voor een ernstiger delict wordt opgelegd dan jeugddetentie. Dit lijkt opmerkelijk, maar daarbij moet wel in aanmerking worden genomen dat uit tabel 3 bleek dat onder voorlopige gehechte jongeren beduidend meer jongeren zitten die niet eerder voor de rechter zijn verschenen.

Bekijken we de trends in figuur 4, dan valt voor de PIJ-ers op dat er ondanks een dip in 1998 sprake lijkt van een licht stijgende trend van de ernst van de zaak waarvoor de PIJ-maatregel is opgelegd. Deze stijging lijkt vooral te komen door de toename van het relatieve aantal jongeren dat een PIJ-maatregel opgelegd heeft gekregen vanwege een zedenzaak (zie bijlage 2). Daar waar de ernst van de zaken van PIJ-ers een stijgende lijn laat zien, laat de trend in de gemiddelde ernst van zaken van jongeren met jeugddetentie een lichte daling zien. Deze daling is voor een belangrijk deel te verklaren door een toename in het relatieve aandeel jongeren dat jeugddetentie opgelegd heeft gekregen vanwege een middelzwaar geweldsdelict of wapenbezit en door een afname van het aandeel jongeren dat jeugddetentie opgelegd heeft gekregen vanwege een vermogensdelict waarbij geweld is gebruikt. De trend in de gemiddelde ernst van het delict voor voorlopig gehechten is over de jaren heen redelijk constant gebleven. Verder is er sprake van een toename in het relatieve aandeel jongeren dat voorlopige hechtenis opgelegd heeft gekregen vanwege een middelzwaar geweldsdelict of wapenbezit en een afname van het aandeel jongeren dat voorlopige hechtenis opgelegd heeft gekregen vanwege een vermogensdelict waarbij geweld is gebruikt (voor de achterliggende cijfers, zie bijlage 4).

Figuur 4 Trend gemiddelde ernst van het gepleegde delict*

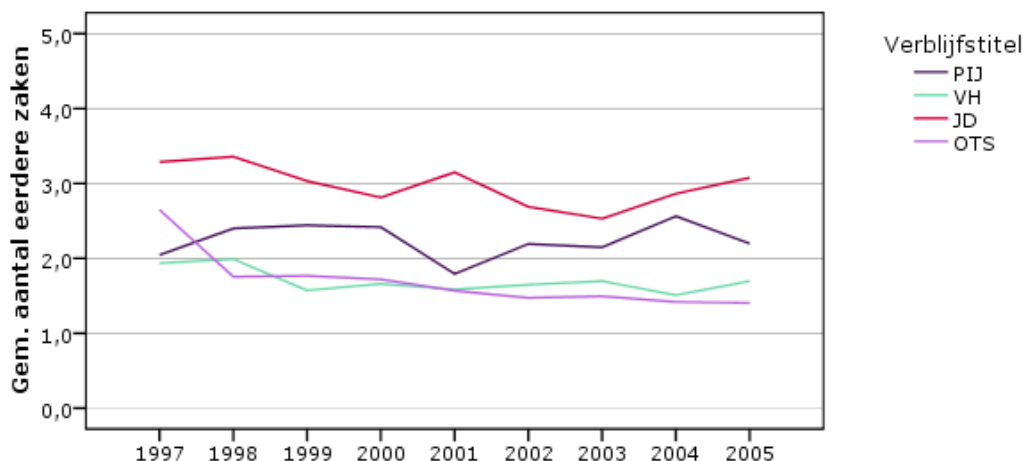

* De cijfers die ten grondslag liggen aan figuur 4 zijn te vinden in bijlage 2 tot en met 4.

3.2.3 Kenmerken van de delictgeschiedenis

In de figuren 5, 6 en 7 worden de trends getoond in het aantal eerdere strafzaken van jongeren binnen de Nederlandse justitiële jeugdinrichtingen. Figuur 5 heeft betrekking op de trend in alle eerdere strafzaken. In figuur 6 wordt de trend getoond van het gemiddeld aantal eerdere ernstige zaken. Deze trend heeft alleen betrekking op jongeren die ten minste één eerdere strafzaak hebben. Jongeren zonder eerdere strafzaken zijn bij het berekenen van deze trend dus niet meegenomen. De trend in het aantal eerdere zeer ernstige zaken wordt getoond in figuur 7. Deze trend is berekend voor jongeren met ten minste één eerdere ernstige strafzaak. De blauwe lijn in figuur 5 geeft de trend weer van het gemiddeld aantal eerdere zaken van jongeren aan wie een PIJ-maatregel is opgelegd. Deze trend is redelijk stabiel. Gemiddeld zijn deze jongeren iets meer dan twee keer eerder veroordeeld geweest, voordat ze een PIJ-maatregel opgelegd hebben gekregen. Van een duidelijke stijging of daling over de periode 1997 tot en met 2005 is geen sprake. Wat verder nog opvalt, is dat het gemiddeld aantal eerdere zaken van PIJ-ers elk jaar lager is dan het gemiddeld aantal eerdere zaken van jongeren die jeugddetentie opgelegd hebben gekregen. Dit is echter verklaarbaar door het feit dat we in tabel 3 reeds hebben laten zien dat meer PIJ-ers dan jongeren met jeugddetentie geen eerdere strafzaken hebben. Daardoor is ook het gemiddeld aantal eerdere zaken voor de totale groep PIJ-ers lager dan voor jongeren met jeugddetentie. De trend in het gemiddeld aantal eerdere zaken voor jongeren met jeugddetentie laat overigens van 1997 tot en met 2003 een licht dalende trend zien, terwijl deze trend vanaf 2003 stijgt. De vraag is of deze stijgende trend zich ook na 2005 door zal zetten gegeven de toename na 2003. De trends in het gemiddeld aantal eerdere strafzaken voor voorlopig gehechte jongeren en jongeren aan wie OTS is opgelegd liggen vlak bij elkaar en vertonen dezelfde trend. Voor beide groepen neemt het gemiddeld aantal eerdere zaken waarvoor men veroordeeld is licht af over de onderzochte periode.

Figuur 5 Trend gemiddeld aantal eerdere zaken*

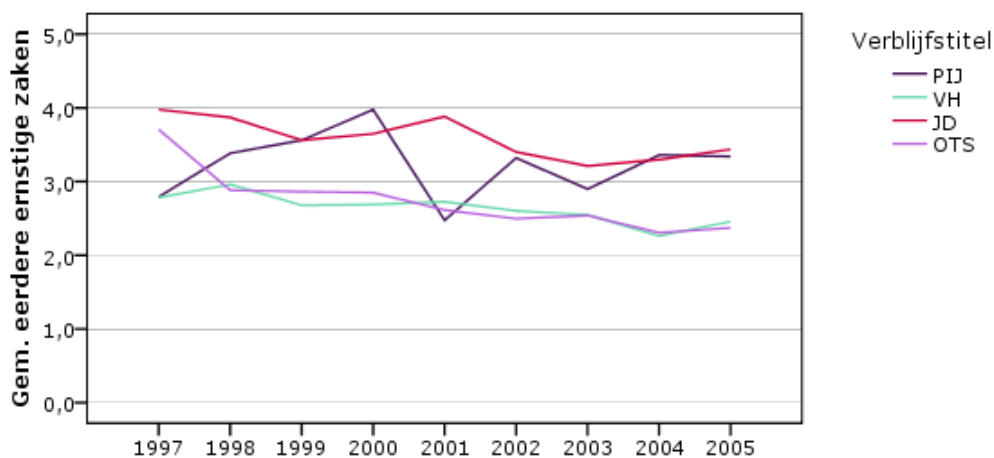

* De cijfers die ten grondslag liggen aan figuur 5 zijn te vinden in bijlage 2 tot en met 5.

De trend in het aantal eerdere ernstige strafzaken van PIJ-ers is redelijk grillig (zie figuur 6). Er is geen duidelijk stijgende of dalende trend waar te nemen. Wat wel opvalt, is dat de trend van PIJ-ers dicht bij de trend van jongeren met jeugd-detentie ligt dan dat het geval was bij de trend met betrekking tot alle eerdere strafzaken. Vanaf 2002 is het gemiddeld aantal eerdere strafzaken met een maximale strafdreiging van vier jaar of waarvoor voorlopige hechtenis opgelegd kan worden van PIJ-ers ongeveer gelijk aan dat aandeel van jongeren die een jeugd-detentie opgelegd hebben gekregen.

Daar waar de trend van PIJ-ers geen duidelijke richting laat zien, laten de trends voor jongeren met jeugd-detentie, voorlopig gehechte jongeren en OTS-ers een daling zien in het gemiddeld aantal eerdere ernstige zaken. Daarbij is het opvallend dat de trends voor voorlopig gehechten en voor OTS-ers vanaf 1998 zo goed als gelijk lopen.

Figuur 6 Trend gemiddeld aantal eerdere ernstige zaken*

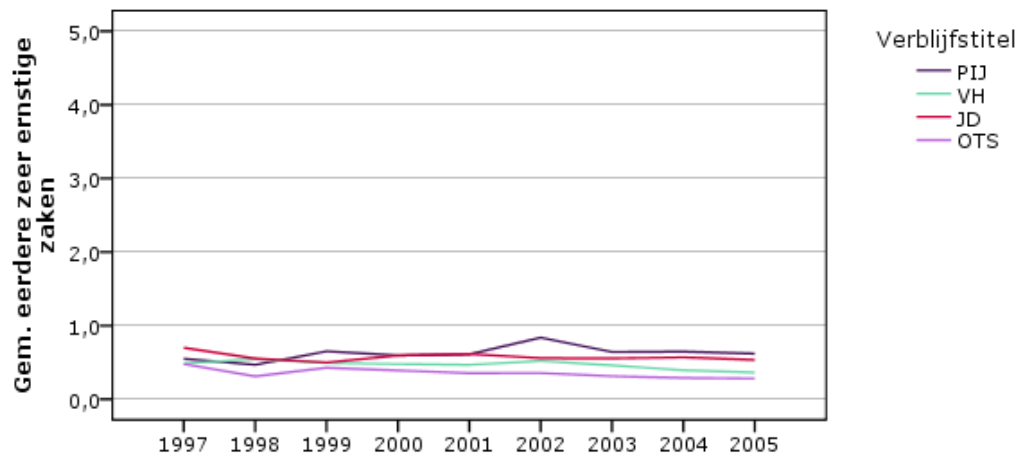

* De cijfers die ten grondslag liggen aan figuur 6 zijn te vinden in bijlage 2 tot en met 5.

Net als de trend in het aantal eerdere ernstige zaken vertoont de trend in het aantal eerdere zeer ernstige zaken een grillig verloop voor jongeren aan wie een PIJ-maatregel is opgelegd. Er is geen sprake van een duidelijke stijgende of dalende trend.

De trend vertoont een piek in 2002 en een dal in de jaren 1997 en 1998. De overige jaren ligt het gemiddelde ongeveer op hetzelfde niveau. Wel ligt de trend – in tegenstelling tot de trend in het gemiddeld aantal eerdere zaken en het gemiddeld aantal eerdere ernstige zaken – boven de trend van jongeren met jeugddetentie. Gemiddeld zijn jongeren met een PIJ-maatregel dus vaker veroordeeld voor een zeer ernstig delict dan jongeren aan wie jeugddetentie is opgelegd. Ook de trend in figuur 7 met betrekking tot jongeren met jeugddetentie laat weinig verandering zien. Na een piek in 1997 ligt het gemiddeld aantal eerdere zeer ernstige strafzaken over de periode 1998-2005 ongeveer gelijk voor jongeren met jeugddetentie. De trends in het gemiddeld aantal eerdere zeer ernstige zaken voor voorlopig gehechte jongeren en jongeren aan wie OTS is opgelegd laten een dalende lijn zien. Jongeren die met een civiel rechtelijke maatregel in een JJI komen, zijn dus in alle jaren minder vaak eerder veroordeeld geweest voor een delict met een strafdreiging van acht jaar of meer.

Figuur 7 Trend gemiddeld aantal eerdere zeer ernstige zaken*

* De cijfers die ten grondslag liggen aan figuur 7 zijn te vinden in bijlage 2 tot en met 5.

4 Conclusie en discussie

4.1 Doelstelling onderzoek

In 2006 verscheen naar aanleiding van een rondetafelgesprek van de vaste-kamercommissie Justitie met deskundigen over de uitvoering van de PIJ-maatregel de zogenaamde PIJ-brief (TK 2005/2006, 24587 en 28741, nr. 183). In deze brief aan de Tweede Kamer gaf de Minister van Justitie een aantal knelpunten aan in de uitvoering van de PIJ-maatregel. Gezien de hoge recidivecijfers van jongeren die in een JJI behandeld worden, richt één van de verbeterpunten zich op de verbetering van de behandeling van deze jeugdigen. Om te zorgen dat jongeren die een PIJ-maatregel opgelegd hebben gekregen een goede behandeling krijgen, is het van belang inzichten te hebben in de kenmerken en achtergronden van deze jongeren. Op basis van de kenmerken van de jongeren kan gekeken worden welke interventies of behandelingen voor welke jongeren effectief kunnen zijn.

In dit onderzoek is gekeken naar de sociaaldemografische kenmerken van de jongeren die een PIJ-maatregel opgelegd hebben gekregen, naar de kenmerken van het delict waarvoor de PIJ-maatregel is opgelegd en naar de strafrechtelijke geschiedenis van deze jongeren. Deze gegevens zijn ontleend aan de OBJD, de geanonimiseerde versie van het JDS (het Justitieel Documentatie Systeem). Daarnaast zijn de kenmerken van de PIJ-ers vergeleken met jongeren die jeugddetentie opgelegd hebben gekregen, jongeren die voorlopig gehecht zaten in een JJI en jongeren die een OTS-maatregel opgelegd hebben gekregen. De vergelijking is gemaakt met deze drie groepen, aangezien jongeren onder één van deze titels in een JJI verblijven. Ook is gekeken welke trends er in de periode 1995-2005 waar te nemen zijn in de onderzochte kenmerken. De volgende onderzoeksvragen stonden centraal in dit onderzoek:

- 1 Wat zijn de kenmerkende achtergronden van jongeren met een PIJ-maatregel?
- 2 In welke mate verschillen jongeren met een PIJ-maatregel van OTS-ers, jongeren die jeugddetentie opgelegd hebben gekregen en voorlopig gehechte jongeren?
- 3 Wat zijn de trends in de achtergrondkenmerken van de jongeren sinds 1995?

4.2 Belangrijkste bevindingen

4.2.1 *Achtergronden van de PIJ-ers en de verschillen met andere jongeren in de JJI*

Het overgrote deel van de jongeren met een PIJ-maatregel zijn jongens. Net als Boendermaker (1999) en Rietveld et al. (2000) laten zien, blijkt het aandeel meisjes binnen de PIJ-groep beduidend lager te liggen dan het aandeel meisjes binnen de OTS-groep. In vergelijking met jongeren in jeugddetentie en voorlopig gehechte jongeren bestaan er geen verschillen naar geslacht. Verder blijkt uit dit onderzoek dat jongeren met een PIJ-maatregel vaker van Nederlandse komaf zijn en minder vaak van Marokkaanse komaf vergeleken met jongeren met jeugddetentie of voorlopige hechtenis. Vergeleken met OTS-ers blijken PIJ-ers juist minder vaak van Nederlandse komaf. Deze laatste bevinding is in lijn met eerder onderzoek van Vreugdenhil (2003), Boendermaker (1999), Rietveld et al. (2000) en Wijkman et al. (2006). Vergeleken met jongeren met jeugddetentie of voorlopige hechtenis zijn jongeren die een PIJ-maatregel opgelegd hebben gekregen jonger. Dit is deels te verklaren doordat binnen de groep jongeren met een PIJ-maatregel een aanzienlijk

deel (38%) geen eerdere strafzaken heeft. Dit zijn vooral jongeren die ernstige delicten hebben gepleegd waarvoor een PIJ-maatregel is opgelegd. De bevinding dat PIJ-ers relatief minder vaak van Marokkaanse komaf zijn dan jongeren met jeugddetentie of voorlopige hechtenis zou kunnen betekenen dat jongeren van Marokkaanse afkomst minder vaak in aanmerking komen voor een PIJ-maatregel. Een andere verklaring voor deze bevinding is dat jongeren van Marokkaanse komaf minder vaak een PIJ-maatregel opgelegd krijgen, terwijl hij (of zij) hier wel voor in aanmerking zou komen. Voor het opleggen van een PIJ-maatregel bestaan strenge criteria (zie Kruissink en Verwers, 2001). Het moet gaan om een misdrijf waarvoor voorlopige hechtenis is toegestaan. Daarnaast moet de veiligheid van anderen of de algemene veiligheid van personen en/of goederen het opleggen van de maatregel vereisen. Ten slotte moet de maatregel in het belang zijn van een zo gunstig mogelijke ontwikkeling van de jeugdige. Mocht een rechter de PIJ-maatregel op willen leggen, dan dient hij in ieder geval te beschikken over het advies van ten minste twee gedragskundigen van verschillende disciplines. In de laatste conditie kan een verklaring gezocht worden van het feit dat Marokkaanse jongeren minder snel een PIJ-maatregel opgelegd krijgen. Uit onderzoek van Komen (2006) blijkt namelijk dat gedragskundigen het moeilijker vinden om een goede diagnose te stellen voor allochtone jongeren dan voor autochtone jongeren. Uit haar onderzoek blijkt dat gedragskundigen in 58% van de diagnoses voor allochtone jongeren moeilijkheden ervaren, terwijl dit bij autochtone jongeren maar voor 19% van de diagnoses geldt. Deze moeilijkheden hebben onder andere te maken met het geven van sociaal wenselijke antwoorden, liegen en manipulatief gedrag. Nemen we bij de bevindingen van Komen (2006), ook de bevindingen van Stevens et al. (2003) en Van der Laan et al. (2009) in overweging dat vooral Marokkaanse jongeren (en hun ouders) vaker problemen verzwijgen voor hulpverleners, dan zou men de hypothese kunnen formuleren dat het voor gedragskundigen lastiger is om een valide advies te geven voor het opleggen van een PIJ-maatregel voor Marokkaanse jongeren dan voor autochtone jongeren. Doordat het voor de Marokkaanse groep lastiger is om te bepalen of een PIJ-maatregel gewenst is en gezien het feit dat de PIJ-maatregel de zwaarste sanctie is voor jongeren in het jeugdstrafrecht, kan het zijn dat Marokkaanse jongeren vaker jeugddetentie opgelegd krijgen dan autochtone jongeren, terwijl de PIJ-maatregel wel een geschikte sanctie zou kunnen zijn. Uit toekomstig onderzoek zal moeten blijken of deze hypothese opgaat als verklaring voor het feit dat PIJ-ers minder vaak van Marokkaanse komaf zijn dan jongeren met jeugddetentie of voorlopig gehechten. Of dat het gevonden verschil juist te verklaren is doordat jongeren van Marokkaanse komaf minder PIJ-waardige delicten plegen dan autochtone jongeren.

Met betrekking tot de delictgeschiedenis bleek dat PIJ-ers minder eerdere strafzaken hebben dan jongeren met jeugddetentie. Op het eerste gezicht is dit een opmerkelijke bevinding. Vergelijken we echter het type delict waarvoor de PIJ-maatregel is opgelegd tussen PIJ-ers met en zonder eerdere strafzaken, dan valt op dat de PIJ-ers zonder eerdere strafzaken een beduidend zwaarder delict hebben gepleegd waarvoor de PIJ-maatregel is opgelegd dan PIJ-ers met eerdere strafzaken. De PIJ-maatregel wordt relatief vaker dan jeugddetentie of voorlopige hechtenis opgelegd vanwege een zeden- of levensdelict. Gezien de criteria die gelden voor het opleggen van een PIJ-maatregel is het niet verwonderlijk dat de ernst van het delict waarvoor de PIJ-maatregel is opgelegd zwaarder is dan de ernst van delicten waarvoor jeugddetentie of voorlopige hechtenis is opgelegd. Kijken we verder naar de strafrechtelijke geschiedenis, dan blijkt dat PIJ-ers wel meer eerdere zeer ernstige strafzaken, i.e. strafzaken voor delicten waarvoor tenminste acht jaar detentie opgelegd kan worden, hebben dan jongeren met jeugddetentie.

De delictgeschiedenis van PIJ-ers lijkt op het eerste gezicht een stuk uitgebreider dan de delictgeschiedenis van OTS-ers. Echter, aangezien onder PIJ-ers het aandeel jongens beduidend hoger is dan onder OTS-ers, hebben we ook de delictgeschiedenis van PIJ-ers en OTS-ers uitgesplitst naar geslacht vergeleken. Uit deze vergelijking blijkt dat wat betreft het aantal eerdere zaken en het aantal eerdere ernstige zaken OTS-jongens en OTS-meisjes een uitgebreidere delictgeschiedenis hebben dan PIJ-jongens en PIJ-meisjes. Wat het aantal eerdere zeer ernstige zaken betreft hebben PIJ-jongens en PIJ-meisjes een uitgebreidere delictgeschiedenis dan OTS-jongens en OTS-meisjes. Deze resultaten zijn opmerkelijk, gezien de maatschappelijke discussie die ertoe heeft geleid dat civielrechtelijke geplaatste jongeren (OTS) niet langer in dezelfde inrichtingen worden opgevangen als strafrechtelijk geplaatste jongeren (PIJ, jeugddetentie, voorlopige hechtenis). Kort gezegd kwam deze discussie erop neer dat men het niet wenselijk vond dat jongeren die onder toezicht worden gesteld samen worden geplaatst met jongeren die voor een strafbaar feit zijn veroordeeld in een JJI.¹⁰ Uit dit onderzoek blijkt echter dat OTS-ers wat betreft delictgeschiedenis maar weinig afwijken van strafrechtelijk geplaatste jongeren. Alleen wat het aantal eerdere zeer ernstige zaken betreft laten PIJ-ers een negatiever beeld zien dan OTS-ers. Overigens is dit geen nieuwe bevinding. Hetzelfde werd ook al gevonden door Boendermaker (1999), Rietveld en collega's (2000), Oostervink en Brand (2005) en Wijkman en collega's (2006).

4.2.2 Trends in de kenmerken van de PIJ-ers

Het lijkt erop dat vanaf de eerste jaren van het nieuwe millennium PIJ-ers gemiddeld iets ouder worden en dat het aandeel meisjes toeneemt. Deze trends hangen ook enigszins samen, aangezien uit nadere analyses blijkt dat meisjes die een PIJ-maatregel opgelegd krijgen gemiddeld wat ouder zijn dan jongens die een PIJ-maatregel opgelegd krijgen. Verder lijkt de gemiddelde ernst van het delict waarvoor de PIJ-maatregel is opgelegd licht te stijgen. De vraag is echter of deze trends zich ook na 2005 door zullen zetten.

Al met al kan wel gesteld worden dat over de hele onderzochte periode geen duidelijk dalende of stijgende trends in de onderzochte kenmerken waar te nemen zijn. Dit komt overeen met de bevindingen uit het onderzoek van Brand en Van den Hurk (2008). Ook zij vonden over het algemeen geen grote veranderingen in de (risico- en beschermende) kenmerken van jongeren aan wie een PIJ-maatregel is opgelegd. Zij concluderen dat over het algemeen er sprake is van een onverminderd hoog niveau van ernst en omvang van problemen op alle onderzochte gebieden (Brand & Van den Hurk, 2008, p. 57).

4.3 Tot slot

Een beperking van dit onderzoek is dat er is gekeken naar een relatief oud cohort. Er wordt gekeken naar jongeren die in de periode 1995 tot en met 2005 een PIJ-maatregel opgelegd hebben gekregen. Juist in de periode na 2005 is er sprake van een afname van ernstige geweldzaken die voor de kinderrechter komen, wat heeft geleid tot een afname van het absolute aantal onvoorwaardelijk en voorwaardelijk

¹⁰ Voor een uitgebreide beschrijving van de discussie over de samenplaatsing van OTS-ers en strafrechtelijk geplaatste jongeren, zie Boendermaker en Uit Beijerse (2008, p. 92-102).

opgelegde PIJ-maatregelen (Sonnenschein et al., 2010). Het is dus de vraag in hoeverre deze daling in het aantal opgelegde PIJ-maatregelen gevolgen heeft voor de samenstelling van de PIJ-populatie.

Alles overziend kunnen we stellen dat op basis van de gevonden resultaten de PIJ-populatie grofweg is in te delen in twee groepen: een groep jongeren zonder justieverleden die een (zeer) ernstig delict hebben gepleegd en een groep jongeren die vaker met justitie in aanraking zijn gekomen. Vergeleken met jongeren met jeugddetentie en voorlopig gehechte jongeren wijken jongeren aan wie een PIJ-maatregel is opgelegd vooral op het gebied van delicternst af. Verder is net als in eerder onderzoek (Boendermaker, 1999; Rietveld et al., 2000; Wijkman et al., 2006) gevonden dat PIJ-ers qua delictgeschiedenis niet sterk afwijken van OTS-ers. Alleen wat het aantal eerdere zeer ernstige zaken betreft laten PIJ-ers een negatiever beeld zien dan OTS-ers.

Wat de verandering over de onderzochte periode betreft, blijft de PIJ-populatie qua ernst redelijk constant in de periode 1996-2005. Er zijn geen aanwijzingen gevonden dat de PIJ-populatie gekenmerkt wordt door een steeds problematischer profiel, wat overeenkomt met de bevindingen van Brand en Van den Hurk (2008). Mogelijk is deze stabiliteit te verklaren door de duidelijk omschreven, strenge criteria voor het opleggen van een PIJ-maatregel. Wellicht leidt het gebruik van dergelijke criteria ertoe dat de PIJ-maatregel de onderzochte periode op een consequente wijze is opgelegd en dat er geen sprake is dat de PIJ-maatregel aan een steeds problematischer wordende groep jongeren wordt opgelegd.

Summary

Offence Characteristics of the PIJ-population 1996-2005 Developments and comparison with young offenders in juvenile detention, in pre-trial detention and under supervision

The PIJ-measure (Placement in Institution for Juvenile offenders) is the most severe sanction that can be imposed under juvenile criminal law. This measure can be imposed if a juvenile has committed a very serious offence. The offender must also have a developmental or psychological disorder. If a PIJ-measure is imposed, the young offender concerned will be treated in a juvenile offenders institution (JJI) for at least two years. After that, it will be assessed whether the measure should be extended. This can be done up to a term of four or six years.

The object of this study was to investigate the characteristics of young offenders who received a PIJ-measure in the period from 1995 to 2005. The socio-demographic characteristics, the characteristics of the offence for which the juvenile was convicted and the characteristics of their criminal history were examined. The characteristics of the PIJ-offenders have been compared with the characteristics of young offenders who were staying in a JJI in the same period for other reasons. This concerns young offenders held in juvenile and pre-trial detention and young offenders placed under supervision (OTS). In addition, it was investigated how the examined characteristics developed in the period from 1995 to 2005. For this study, data were used from the Research and Policy Database for Judicial Documentation (OBJD): the anonymised version of the Judicial Documentation System (JDS).

Key Results

- The vast majority (93.5%) of the PIJ- offenders concern boys. The number of girls in the PIJ-group is considerably lower than the number of girls in the OTS-group. Compared to the young offenders held in juvenile detention and those held in pre-trial detention there are no sex differences.
- PIJ-offenders are more often of Dutch descent and less often of Moroccan descent, compared to young offenders in juvenile or pre-trial detention. Compared to OTS-offenders, however, the PIJ-offenders are less often of Dutch descent.
- Compared to young offenders in juvenile or pre-trial detention, the PIJ-offenders are younger.
- The gravity of the offences for which the PIJ-measure was imposed, is more serious than the gravity of the offences for which juvenile detention or pre-trial detention was imposed. The PIJ-measure is imposed relatively more often than juvenile detention or pre-trial detention, if it concerns a sexual offence or homicide.
- On average PIJ-offenders have been convicted less often in the past than young offenders placed in juvenile detention. However, if we compare the type of offence committed by PIJ-offenders with previous convictions to the type of offence committed by PIJ-offenders without previous convictions, it appears that the PIJ-offenders without previous convictions have committed a much more serious offence than PIJ-offenders with previous convictions. However, PIJ-offenders have had more previous convictions for very serious offences, i.e. offences punishable by at least eight years of detention, than young offenders placed in juvenile detention. In other words, PIJ-offenders have a smaller number of previous convictions.

tions than young offenders placed in juvenile detention, but the offences for which they have been convicted are more serious.

- On average PIJ-boys have fewer previous convictions than OTS-boys; and on average PIJ-girls have fewer previous convictions than OTS-girls. As regards the number of very serious previous offences PIJ-boys and PIJ-girls have a more extensive offence history than OTS-boys and OTS-girls.
- The period examined (1995-2005) shows no noticeable downward or upward trends in the characteristics examined.

Conclusions

Based on the results found the PIJ-population can be subdivided roughly in two groups: a group of young offenders without past convictions who have committed a (very) serious offence and a group of young offenders who have been in contact with the law more often. It was found that the group of PIJ-offenders mainly differs from young offenders in juvenile detention and young offenders in pre-trial detention as regards the seriousness of the offence. As in previous studies, it was also found that PIJ-offenders hardly differ from OTS-offenders in terms of their offence history. The PIJ-offenders only compare more negatively with OTS-offenders in terms of the number of previous very serious offences. As regards any changes in the period examined (1996-2005) the gravity of the offences for which PIJ-offenders were convicted remains fairly constant. No indications were found that the PIJ-population is characterised by an increasing gravity or frequency of the offences committed.

Literatuur

- Boendermaker, L. (1999). *Justitiële behandelinrichtingen voor jongeren: Populatie en werkwijze*. Leuven: Garant.
- Boendermaker, L., & Uit Beijerse, J. (2008). *Opvoeding en bescherming achter 'tralies': Jeugdinrichtingen tussen juridische beginselen en pedagogische praktijk*. Amsterdam: Uitgeverij SWP.
- Brand, E.F.J.M. (2005). *Rapport PIJ-Dossiers 2003B: Praktijkevaluatie FPJ-lijst & SAVRY te Eikenstein en FORA*. Den Haag: DJI.
- Brand, E.F.J.M.. (2005). *Onderzoeksrapport PIJ-Dossiers 2003C: Predictieve validiteit van de FPJ-lijst*. Den Haag: DJI.
- Brand, E.F.J.M. & Van den Hurk, A.A. (2008). *10 Jaargangen PIJ-ers: Kenmerken en veranderingen*. Den Haag: DJI.
- Brand, E.F.J.M., & Van Heerde, W.K. (2008). *Handleiding FPJ-lijst: Forensisch Profiel Justitiële Jeugdigen*. Den Haag: DJI.
- Bullens, R., Oostervink, J., & Brand, E. (2006). Samenplaatsing van jongeren met een OTS- of PIJ-maatregel: Wenselijk of niet? In T.I. Oei & M.G. Groenhuisen (red.), *Capita selecta van de forensische psychiatrie anno 2006* (pp. 251-268). Deventer: Kluwer.
- Komen, M. (2006). Difficulties of cultural diversity. An exploratory study into forensic psychiatric reporting on serious juvenile offenders in the Netherlands. *Crime, Law & Social Change*, 45(1), 55-69.
- Kruissink, M., & Verwers, C. (2001). *Het nieuwe jeugdstrafrecht: Vijf jaar ervaring in de praktijk*. Den Haag: WODC. Onderzoek en beleid 193.
- Mulder, E.A. (2010). *Unraveling serious juvenile delinquency: Risks and needs assessment by classification into subgroups*. Rotterdam: Erasmus UMC.
- Oostervink, I., & Brand, E.F.J.M. (2005). *OTS en PIJ: Profielen vergeleken*. Den Haag: DJI.
- Rietveld, M., Hilhorst, N., & Van Dijk, B. (2000). *Jeugdigen in justitiële behandelinrichtingen: Een analyse in het kader van de motie Duykers*. Amsterdam: Van Dijk, Van Soomeren en Partners BV.
- Sonnenschein, A., Moolenaar, D.E.G., Smit, P.R. & Van der Laan, A.M. (2010). *Capaciteitsbehoefte Justitiële Jeugdinrichtingen in verandering: Trends, ketenontwikkelingen en achtergronden*. Den Haag: WODC. Memorandum 2010-1.
- Stevens, G.W.J.M., Pels, T., Bengi-Arslan, L., Verhulst, F.C., Vollebergh, W.A.M., & Crijnen, A.A.M. (2003). Parent, teacher and self-reported problem behavior in The Netherlands: Comparing Moroccan immigrant with Dutch and with Turkish immigrant children and adolescents. *Social Psychiatry and Psychiatric Epidemiology*, 38(10), 576-585.
- Van der Laan, A.M., Van der Schans, C.A., Bogaerts, S. & Doreleijers, T. (2009). *Criminogene en beschermende factoren bij jongeren die een basisonderzoek ondergaan: Een verkennende inventarisatie van de mate van zorg en van risico- en beschermende factoren gesignaleerd door raadsonderzoekers*. Den Haag: Boom Juridische Uitgevers. Onderzoek en beleid 276.
- Van Kordelaar, W.F.J.M. (2002). *Beslissingsondersteuning onderzoek Geestvermogens in het strafrecht voor volwassenen*. Deventer: Kluwer.
- Vreugdenhil, C. (2003). *Psychiatric disorders among incarcerated male adolescents in the Netherlands*. Amsterdam: VU.
- Wartna, B.S.J., Beijersbergen, K.A., Blom, M., Tollenaar, N., Weijters, G., Essers, A.A.M., Alma, S.M., & Alberda, D.L. (2008). *Recidivebericht 1997-2004: Ontwik-*

kelingen in de strafrechtelijke recidive van Nederlandse justitiabelen. Den Haag: WODC. Fact sheet 2008-2.

Wijkman, M.D.S., Van der Geest, V., & Bijleveld, C.C.J.H. (2006). Delinquentie van op civielrechtelijke en strafrechtelijke titel behandelde jongeren. *Tijdschrift voor Familie en Jeugdrecht*, 4, 18-26.

Bijlage 1 Indeling ernst en type delict

Categorie	Omschrijving categorie	Belangrijkste wetsartikelen*
1	Overtreding verkeer en ordeverstoring	WVW 1994 wegenverkeerswet RVV 1990 reglement verkeersregels en verkeerstekens 131 opruiing 138 huisvredebreuk 180 wederspanning 184 niet voldoen aan ambtelijk bevel 239lid1 schennis van de eerbaarheid 261 smaad 266 belediging (ambtenaar) 424 baldadigheid op openbare weg 426 ordeverstoring in dronkenschap 453 openbare dronkenschap 461 zich ergens bevinden ondanks verboden toegang
2	Opium	OW opiumwet
3	Vernieling (goederen)	350 vernieling
4	Vermogen (en profijt)	188 valse aangifte 207 meeneed 208 munten of biljetten vervalsen 209 verspreiding vals geld 225 valsheid in geschrifte 231 reisdocument vervalsen 310 diefstal 311 diefstal onder verzwarende omstandigheden (bijv. braak) 321 verduistering 322 verduistering vanuit dienstbetrekking 326 oplichting 416 opzetheling 417 gewoonte van opzetheling
5	Middelzwaar geweld (en wapenbezit)	WWM Wet wapens en munitie 157 sub1 brandstichting met gevaar voor goederen 140 deelneming aan misdadige organisatie 141 gezamenlijke openlijke geweldpleging 191 hulp bij ontsnapping 284 bedreiging 285 bedreiging met geweld 300 lid 1 mishandeling 352 vernieling van gebouwen of vaartuigen
6	Vermogen met geweld	312 diefstal met geweld of bedreiging 317 afpersing met geweld of bedreiging
7	Zwaar geweld	282 vrijheidsberoving 282a vrijheidsberoving met als oogmerk chantage 302 zware mishandeling 303 zware mishandeling met voorbedachten rade 300 lid2 mishandeling met zwaar lichamelijk letsel als gevolg

Categorie	Omschrijving categorie	Belangrijkste wetsartikelen*
8	Zeden	242 verkrachting 243 gemeenschap met bewusteloze of geestelijk gestoorde 246 aanranding onder bedreiging of geweld 247 onmachtige verleiden tot plegen of dulden van ontucht 248 seksueel delict plus lichamelijk letsel
9	Zeden jeugd	244 gemeenschap met persoon beneden 12 jaar 245 gemeenschap met persoon tussen 12 en 16 jaar 249 ontucht met misbruik gezag 250 dwingen minderjarige tot seksuele handelingen met derde
10	Doodslag	287 doodslag
11	Brand	157 sub 2-3 brandstichting met gevaar voor personen
12	Leven extra	288 doodslag met strafverzwaring 289 moord

* Bij wetsartikelen waar alleen een nummer wordt vermeld, wordt verwezen naar het Wetboek van Strafrecht.

Bijlage 2 Trends kenmerken PIJ-ers

PIJ	1996	1997	1998	1999	2000	2001	2002	2003	2004	2005
<i>Geslacht</i>										
Jongen	92,4	94,5	98,9	87,3	94,2	96,4	96,2	94,5	91,4	86,4
Meisje	7,6	5,5	1,1	12,7	5,8	3,6	3,8	5,5	8,6	13,6
Totaal (abs.)	105	91	95	102	139	111	130	105	81	108
<i>Etniciteit</i>										
Nederland	45,5	39,6	41,1	43,1	46,8	48,6	39,5	42,5	44,8	37,0
Marokko	14,1	13,2	12,6	10,8	15,1	14,4	16,3	9,4	10,5	29,6
Nederlandse Antillen	13,1	4,4	4,2	3,9	10,1	4,5	11,6	8,7	7,6	2,5
Suriname	9,1	14,3	11,6	21,6	11,5	10,8	10,9	12,6	16,2	4,9
Turkije	8,1	11,0	8,4	2,9	2,2	2,7	4,7	5,5	3,8	3,7
Overige westerse landen	3,0	8,8	13,7	2,9	3,6	11,7	7,8	9,4	1,9	11,1
Overige niet-westerse landen	7,1	8,8	8,4	14,7	10,8	7,2	9,3	11,8	15,2	11,1
Totaal (abs.)	99	91	95	102	139	111	129	127	105	81
<i>Leeftijd bij inschrijving zaak</i>										
12	1,0	1,1	2,1	1,0	3,6	0,9	3,1	2,3	,0	,0
13	5,7	4,4	2,1	5,9	5,8	3,6	6,2	3,1	2,9	7,4
14	8,6	14,4	12,6	13,7	12,9	9,9	13,1	10,9	17,1	3,7
15	22,9	22,2	18,9	20,6	15,1	21,6	20,0	10,2	18,1	9,9
16	26,7	31,1	25,3	30,4	25,2	33,3	23,8	29,7	17,1	27,2
17	27,6	23,3	30,5	19,6	29,5	25,2	24,6	35,9	33,3	42,0
18+	7,6	3,3	8,4	8,8	7,9	5,4	9,2	7,8	11,4	9,9
Totaal (abs.)	105	90	95	102	139	111	130	128	105	81
<i>Delicternst</i>										
Overtreding verkeer en orde-verstoring	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	1,2
Opium	1,0	3,3	3,2	2,9	0,7	1,8	1,5	2,3	0,0	2,5
Vernieling	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Vermogen	21,0	16,5	32,6	11,8	9,4	8,1	6,9	8,6	7,6	16,0
Middelzwaar geweld en wapen-bezit	4,8	8,8	12,6	10,8	7,2	11,7	6,9	7,0	9,5	4,9
Vermogen met geweld	42,9	42,9	35,8	40,2	46,8	41,4	40,0	39,1	43,8	32,1
Zwaar geweld	1,9	4,4	4,2	5,9	4,3	4,5	5,4	4,7	4,8	4,9
Zeden	4,8	3,3	4,2	9,8	15,1	15,3	13,1	14,1	17,1	13,6
Zeden jeugd	9,5	5,5	1,1	6,9	5,0	3,6	6,2	7,0	8,6	6,2
Doodslag	8,6	6,6	3,2	6,9	4,3	9,9	10,0	10,2	6,7	11,1
Brand extra	1,0	5,5	3,2	1,0	4,3	0,9	6,2	4,7	1,9	2,5
Leven extra	4,8	3,3	0,0	3,9	2,9	2,7	3,8	2,3	0,0	4,9
Totaal (abs.)	105	91	95	102	139	111	130	128	105	81

PIJ	1996	1997	1998	1999	2000	2001	2002	2003	2004	2005
<i>Aantal eerdere zaken</i>										
Geen eerdere zaken	28,6	30,8	31,6	35,3	41,7	29,7	37,7	31,1	28,6	38,3
1 eerdere zaak	23,8	29,7	18,9	16,7	15,8	30,6	20,0	18,8	19,0	13,6
2 of 3 eerdere zaken	23,8	17,6	23,2	17,6	15,8	25,2	21,5	26,6	21,9	17,3
4 of 5 eerdere zaken	9,5	12,1	13,7	15,7	11,5	6,3	10,8	16,4	14,3	21,0
6 tot 10 eerdere zaken	12,4	9,9	10,5	12,7	10,8	7,2	6,9	6,3	16,2	9,9
11 of meer eerdere zaken	1,9	0,0	2,1	2,0	4,3	0,9	3,1	0,8	0,0	0,0
Totaal (abs.)	105	91	95	102	139	111	130	128	105	81
<i>Aantal eerdere ernstige zaken</i>										
Geen eerdere ernstige zaken	1,3	4,8	1,5	0,0	2,5	1,3	1,2	4,5	5,3	0,0
1 eerdere ernstige zaak	34,7	38,1	27,7	25,8	25,9	43,6	34,6	27,3	22,7	26,0
2 of 3 eerdere ernstige zaken	32,0	27,0	32,3	31,8	25,9	34,6	33,3	37,5	30,7	26,0
4 of 5 eerdere ernstige zaken	12,0	15,9	21,5	22,7	24,7	10,3	14,8	21,6	24,0	36,0
6 tot 10 eerdere ernstige zaken	17,3	14,3	13,8	18,2	13,6	9,0	12,3	8,0	17,3	12,0
11 of meer eerdere ernstige zaken	2,7	0,0	3,1	1,5	7,4	1,3	3,7	1,1	0,0	0,0
Totaal (abs.)	75	63	65	66	81	78	81	88	75	50
<i>Aantal eerdere zeer ernstige zaken</i>										
Geen eerdere zeer ernstige zaken	64,9	65,0	65,6	56,1	54,4	53,2	43,8	51,2	56,3	52,0
1 eerdere zeer ernstige zaak	20,3	20,0	25,0	25,8	34,2	36,4	35,0	38,1	28,2	36,0
2 of 3 eerdere zeer ernstige zaken	13,5	13,3	9,4	18,2	11,4	10,4	21,3	9,5	14,1	12,0
4 of 5 eerdere zeer ernstige zaken	1,4	1,7	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	1,2	1,4	0,0
6 tot 10 eerdere zeer ernstige zaken	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
11 of meer eerdere zeer ernstige zaken	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Totaal (abs.)	74	60	64	66	79	77	80	84	71	50

Bijlage 3 Trends kenmerken voorlopig gehechten

Voorlopig gehechten	1997	1998	1999	2000	2001	2002	2003	2004	2005
<i>Geslacht</i>									
Jongen	96,8	96,9	93,5	95,8	95,1	94,2	93,2	93,5	94,1
Meisje	3,2	3,1	6,5	4,2	4,9	5,8	6,8	6,5	5,9
Totaal (abs.)	752	968	1.112	1.283	1.665	1.560	1.809	1.982	2.117
<i>Etniciteit</i>									
Nederland	41,9	32,0	30,8	36,3	32,2	35,8	39,5	45,8	45,7
Marokko	21,8	25,5	24,0	23,4	22,4	23,4	22,7	20,2	18,5
Nederlandse Antillen	5,6	5,6	5,3	7,0	6,6	6,0	5,5	5,8	5,7
Suriname	13,4	15,1	14,8	11,1	13,3	11,6	10,2	8,7	8,6
Turkije	5,9	5,8	6,2	5,7	7,1	4,9	5,3	5,2	6,3
Overige westerse landen	6,0	6,8	8,6	7,2	7,6	8,1	7,9	5,7	6,1
Overige niet-westerse landen	5,5	9,3	10,4	9,4	10,8	10,1	9,0	8,7	9,1
Totaal (abs.)	752	969	1.111	1.280	1.665	1.558	1.808	1.982	2.117
<i>Leeftijd bij inschrijving zaak</i>									
12	1,1	0,6	1,2	0,9	0,7	1,1	1,3	0,9	1,0
13	4,0	3,5	5,0	2,8	4,9	3,9	3,5	4,8	4,7
14	12,2	9,8	10,4	11,1	11,1	12,9	9,4	12,4	12,4
15	19,1	16,5	20,3	20,0	22,4	16,8	19,3	19,4	20,1
16	26,6	29,5	28,1	27,9	24,6	29,2	25,9	24,8	26,3
17	30,7	33,6	30,9	31,0	29,1	29,5	33,0	30,4	30,3
18+	6,4	6,5	4,2	6,3	7,0	6,5	7,5	7,2	5,1
Totaal (abs.)	655	880	1.036	1.195	1.538	1.393	1.584	1.782	1.917
<i>Delicternst</i>									
Overtreding verkeer en orde-verstoring	0,2	0,3	0,2	0,2	0,0	0,1	0,3	0,4	0,2
Opium	3,5	3,9	4,1	2,5	3,1	3,9	3,6	3,1	2,4
Vernieling	0,2	0,0	0,5	0,7	0,4	0,4	0,1	0,1	0,8
Vermogen	26,0	32,0	25,6	27,2	30,0	29,4	33,1	31,7	30,3
Middelzwaar geweld en wapen-bezit	11,0	10,8	12,3	10,6	9,3	13,1	16,7	15,4	18,2
Vermogen met geweld	44,4	40,8	42,9	43,8	43,4	38,7	33,1	33,7	32,4
Zwaar geweld	1,4	3,6	4,7	3,9	3,7	4,6	5,4	4,3	4,2
Zeden	5,3	2,7	4,2	3,9	3,5	4,0	2,4	4,3	3,8
Zeden jeugd	1,2	0,7	1,5	0,9	0,9	1,4	0,7	1,7	1,1
Doodslag	4,6	3,5	2,2	3,8	3,6	2,4	3,5	3,0	3,2
Brand extra	1,4	1,0	1,5	2,2	1,8	1,3	0,9	1,7	2,6
Leven extra	0,9	0,6	0,4	0,5	0,4	0,8	0,3	0,6	0,8
Totaal (abs.)	655	880	1.033	1.193	1.535	1.393	1.581	1.774	1.908

Voorlopig gehechten	1997	1998	1999	2000	2001	2002	2003	2004	2005
<i>Aantal eerdere zaken</i>									
Geen eerdere zaken	34,9	36,7	44,6	42,1	44,9	40,4	38,0	38,2	36,5
1 eerdere zaak	24,3	23,6	20,5	20,9	20,7	24,3	22,6	24,4	22,1
2 of 3 eerdere zaken	23,0	20,1	21,0	21,4	18,9	20,3	23,7	24,3	25,6
4 of 5 eerdere zaken	9,2	9,3	6,6	9,0	8,9	8,0	9,1	9,1	10,0
6 tot 10 eerdere zaken	7,3	8,5	6,6	5,6	5,8	5,8	6,1	3,8	5,3
11 of meer eerdere zaken	1,3	1,8	0,7	1,0	0,8	1,2	0,6	0,2	0,5
Totaal (abs.)	753	969	1.112	1.283	1.665	1.560	1.809	1.982	2.119
<i>Aantal eerdere ernstige zaken</i>									
Geen eerdere ernstige zaken	2,7	3,1	2,3	3,5	2,2	2,9	2,1	3,5	3,4
1 eerdere ernstige zaak	38,4	36,1	37,3	34,3	37,4	40,0	37,8	39,0	35,8
2 of 3 eerdere ernstige zaken	33,7	31,5	37,0	37,0	34,4	34,1	37,2	38,9	39,5
4 of 5 eerdere ernstige zaken	13,9	15,3	12,0	15,7	15,5	13,0	14,1	13,3	13,8
6 tot 10 eerdere ernstige zaken	10,2	11,9	10,4	7,8	9,0	8,4	8,1	5,1	6,8
11 of meer eerdere ernstige zaken	1,2	2,1	1,0	1,6	1,5	1,6	0,7	0,2	0,7
Totaal (abs.)	490	613	616	743	918	930	1.122	1.225	1.345
<i>Aantal eerdere zeer ernstige zaken</i>									
Geen eerdere zeer ernstige zaken	63,9	58,9	63,6	63,5	64,5	59,5	64,3	67,9	70,6
1 eerdere zeer ernstige zaak	27,3	30,8	26,7	27,1	26,9	31,5	27,2	25,9	23,7
2 of 3 eerdere zeer ernstige zaken	8,0	9,4	8,8	9,3	8,2	8,7	8,1	6,2	5,5
4 of 5 eerdere zeer ernstige zaken	0,8	0,8	0,8	0,1	0,2	0,3	0,4	0,1	0,2
6 tot 10 eerdere zeer ernstige zaken	0,0	0,0	0,0	0,0	0,1	0,0	0,0	0,0	0,0
11 of meer eerdere zeer ernstige zaken	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Totaal (abs.)	477	594	602	717	898	903	1.098	1.182	1.299

Bijlage 4 Trends kenmerken jeugd-detentie

Jeugd-detentie	1997	1998	1999	2000	2001	2002	2003	2004	2005
<i>Geslacht</i>									
Jongen	99,1	96,8	96,1	95,6	96,4	94,3	91,4	91,4	94,7
Meisje	0,9	3,2	3,9	4,4	3,6	5,7	8,6	8,6	5,3
Totaal (abs.)	317	433	380	412	468	560	549	661	696
<i>Etniciteit</i>									
Nederland	35,4	25,6	26,6	26,9	29,7	28,0	24,7	34,1	35,4
Marokko	30,4	29,3	26,4	22,8	24,6	21,6	20,1	20,5	21,9
Nederlandse Antillen	6,6	5,8	4,5	8,3	8,1	7,7	10,1	7,0	6,6
Suriname	8,2	13,4	16,4	16,0	10,7	12,0	11,9	10,2	7,9
Turkije	5,7	9,5	9,0	6,6	8,3	5,4	6,8	6,4	6,6
Overige westerse landen	5,7	8,1	8,2	8,5	7,7	8,8	12,4	8,3	7,6
Overige niet-westerse landen	7,9	8,3	9,0	10,9	10,9	16,6	14,1	13,6	13,8
Totaal (abs.)	316	433	379	412	468	560	547	660	694
<i>Leeftijd bij inschrijving zaak</i>									
12	0,0	1,0	0,6	1,0	0,5	0,6	0,6	0,8	1,1
13	1,7	2,1	3,4	3,9	2,6	3,5	1,2	4,6	5,0
14	8,6	7,6	9,6	9,3	11,0	8,4	6,8	11,4	9,6
15	19,2	19,3	15,0	16,7	15,9	18,4	16,3	17,7	16,3
16	31,2	29,5	30,9	30,6	29,4	27,6	24,7	22,8	25,7
17	35,3	32,4	34,6	33,4	34,3	32,7	41,6	34,6	32,7
18+	4,1	8,1	5,9	5,1	6,3	8,6	8,7	8,1	9,6
Totaal (abs.)	292	383	353	389	428	510	497	589	615
<i>Delicternst</i>									
Overtreding verkeer en orde-verstoring	0,3	0,8	0,0	1,3	2,1	2,5	2,8	5,6	6,0
Opium	2,1	4,4	5,7	5,2	4,7	7,6	6,4	3,2	2,1
Vernieling	0,3	0,3	0,0	0,5	0,2	0,8	1,6	0,9	2,6
Vermogen	40,8	32,9	30,6	29,4	34,3	28,2	31,8	32,7	34,8
Middelzwaar geweld en wapen-bezit	7,9	9,7	9,9	8,2	8,6	9,0	13,3	13,5	17,1
Vermogen met geweld	39,4	40,7	43,1	48,5	40,4	41,2	33,0	30,8	28,1
Zwaar geweld	2,7	2,1	2,0	1,3	2,1	2,5	3,6	4,3	2,3
Zeden	2,1	2,9	3,7	1,5	1,4	1,8	0,8	3,1	3,3
Zeden jeugd	0,3	0,0	0,0	0,5	0,5	0,8	0,0	0,5	0,5
Doodslag	2,1	3,7	4,0	1,5	4,2	3,7	4,8	3,2	2,0
Brand extra	1,0	2,1	0,6	1,0	0,9	1,2	1,2	1,5	0,5
Leven extra	1,0	0,5	0,6	1,0	0,5	0,6	0,6	0,7	0,8
Totaal (abs.)	292	383	353	388	428	510	497	587	615

Jeugddetentie	1997	1998	1999	2000	2001	2002	2003	2004	2005
<i>Aantal eerdere zaken</i>									
Geen eerdere zaken	22,1	19,6	21,3	28,2	25,0	27,5	28,6	21,9	19,8
1 eerdere zaak	18,0	15,5	20,8	15,8	17,5	18,9	21,1	18,5	18,4
2 of 3 eerdere zaken	23,0	27,5	26,1	25,2	22,9	23,8	22,8	27,5	27,0
4 of 5 eerdere zaken	20,5	16,6	16,3	16,0	14,5	15,0	13,7	16,2	16,7
6 tot 10 eerdere zaken	11,7	15,7	11,1	11,2	16,2	12,9	11,8	13,6	15,1
11 of meer eerdere zaken	4,7	5,1	4,5	3,6	3,8	2,0	2,0	2,3	3,0
Totaal (abs.)	317	433	380	412	468	560	549	661	696
<i>Aantal eerdere ernstige zaken</i>									
Geen eerdere ernstige zaken	2,8	1,7	2,3	1,7	1,7	1,0	4,8	3,3	3,6
1 eerdere ernstige zaak	23,5	21,0	26,1	23,3	24,5	27,8	28,1	25,4	22,9
2 of 3 eerdere ernstige zaken	29,6	35,3	35,8	36,8	31,6	35,0	34,2	35,1	34,9
4 of 5 eerdere ernstige zaken	23,9	17,8	16,7	20,9	19,1	18,0	15,8	20,0	21,5
6 tot 10 eerdere ernstige zaken	15,4	19,5	15,4	12,8	18,5	16,5	14,5	14,0	15,1
11 of meer eerdere ernstige zaken	4,9	4,6	3,7	4,4	4,6	1,7	2,6	2,3	2,0
Totaal (abs.)	247	348	299	296	351	406	392	516	558
<i>Aantal eerdere zeer ernstige zaken</i>									
Geen eerdere zeer ernstige zaken	55,0	63,2	64,0	60,5	59,1	59,2	59,5	59,5	60,4
1 eerdere zeer ernstige zaak	27,5	24,3	25,3	26,5	26,7	29,6	29,2	29,5	28,4
2 of 3 eerdere zeer ernstige zaken	15,8	11,4	9,9	11,7	12,8	10,4	10,7	9,8	10,6
4 of 5 eerdere zeer ernstige zaken	1,7	0,9	0,7	1,0	1,4	0,7	0,0	1,2	0,6
6 tot 10 eerdere zeer ernstige zaken	0,0	0,3	0,0	0,3	0,0	0,0	0,5	0,0	0,0
11 of meer eerdere zeer ernstige zaken	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Totaal (abs.)	240	342	292	291	345	402	373	499	538

Bijlage 5 Trends kenmerken OTS-ers

OTS	1997	1998	1999	2000	2001	2002	2003	2004	2005
<i>Geslacht</i>									
Jongen	67,0	61,0	55,6	60,9	61,0	56,7	59,1	60,2	61,4
Meisje	33,0	39,0	44,4	39,1	39,0	43,3	40,9	39,8	38,6
Totaal (abs.)	227	344	367	368	482	529	733	796	805
<i>Etniciteit</i>									
Nederland	65,0	65,1	66,0	63,0	61,0	64,4	61,0	59,7	60,9
Marokko	8,0	7,6	7,5	8,3	6,4	5,0	8,6	7,6	7,9
Nederlandse Antillen	2,1	3,1	4,4	4,2	4,1	3,3	2,8	4,2	4,0
Suriname	10,5	9,6	8,3	6,6	9,4	9,8	8,7	8,5	7,4
Turkije	3,4	1,6	1,5	2,4	2,0	2,2	2,3	3,1	3,1
Overige westerse landen	7,2	8,3	7,3	8,3	7,3	7,5	9,0	8,7	8,5
Overige niet-westerse landen	3,8	4,7	5,1	7,3	9,8	7,9	7,6	8,2	8,4
Totaal (abs.)	237	384	412	424	562	604	864	943	979
<i>Aantal eerdere zaken</i>									
Geen eerdere zaken	30,8	41,9	41,7	42,9	43,1	43,7	45,3	43,3	45,1
1 eerdere zaak	22,8	19,5	23,3	19,6	19,6	21,5	21,0	23,0	21,2
2 of 3 eerdere zaken	17,3	21,4	18,0	20,5	23,3	22,4	20,3	22,1	20,1
4 of 5 eerdere zaken	13,9	9,9	9,0	8,0	8,7	6,8	7,1	8,1	9,3
6 tot 10 eerdere zaken	11,8	6,0	6,6	8,0	4,8	5,1	5,3	2,9	4,2
11 of meer eerdere zaken	3,4	1,3	1,5	0,9	0,5	0,5	0,9	0,7	0,1
Totaal (abs.)	237	384	412	424	562	604	865	943	980
<i>Aantal eerdere ernstige zaken</i>									
Geen eerdere ernstige zaken	0,6	2,2	2,5	1,7	3,1	2,6	3,6	3,9	2,8
1 eerdere ernstige zaak	34,8	34,5	40,0	36,4	34,4	37,1	38,3	40,7	40,0
2 of 3 eerdere ernstige zaken	23,8	35,0	30,4	33,1	38,8	39,7	35,9	37,0	34,0
4 of 5 eerdere ernstige zaken	18,9	15,7	13,8	15,3	15,9	11,8	12,3	12,3	16,2
6 tot 10 eerdere ernstige zaken	17,7	11,2	11,7	12,0	6,9	7,9	8,7	4,9	7,1
11 of meer eerdere ernstige zaken	4,3	1,3	1,7	1,7	0,9	0,9	1,3	1,1	0,0
Totaal (abs.)	164	223	240	242	320	340	473	535	538
<i>Aantal eerdere zeer ernstige zaken</i>									
Geen eerdere zeer ernstige zaken	65,6	75,7	68,8	72,3	71,3	74,9	77,9	78,0	78,0
1 eerdere zeer ernstige zaak	23,3	18,3	23,1	20,6	23,5	18,4	16,4	16,0	17,0
2 of 3 eerdere zeer ernstige zaken	10,4	5,5	7,3	5,9	5,2	5,4	5,0	5,8	4,6
4 of 5 eerdere zeer ernstige zaken	0,6	0,5	0,9	1,3	0,0	0,9	0,2	0,2	0,4
6 tot 10 eerdere zeer ernstige zaken	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,3	0,4	0,0	0,0
11 of meer eerdere zeer ernstige zaken	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Totaal (abs.)	163	218	234	238	310	331	456	514	523